

ΑΛΗΘΟΥΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

1852

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

INTERNET ARCHIVE ONLINE EDITION

CREATIVE COMMONS ΑΝΑΦΟΡΑ-ΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΧΡΗΣΗ 4.0

1 Λογος Πρωτος

1. Ὡσπερ τοῖς ἀθλητικοῖς καὶ περὶ τὴν τῶν σωμάτων ἐπιμέλειαν ἡσκημένοις οὐ τῆς εὐεξίας μόνον οὐδὲ τῶν γυμνασίων φροντίς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ καιρὸν γινομένης ἀνέσεως — μέρος γοῦν τῆς ἀσκήσεως τὸ μέγιστον αὐτὴν ὑπολαμβάνουσιν — οὕτω δὴ καὶ τοῖς περὶ τοὺς λόγους ἐσπουδακόσιν ἡγοῦμαι προσήκειν μετὰ τὴν πολλὴν τῶν σπουδαιότερων ἀνάγνωσιν ἀνιέναι τε τὴν διάνοιαν καὶ πρὸς τὸν ἔπειτα κάματον ἀκμαιότεραν παρασκευάζειν. 2. γένοιτο δ' ἂν ἐμμελὴς ἢ ἀνάπαυσις αὐτοῖς, εἰ τοῖς τοιούτοις τῶν ἀναγνωσμάτων ὁμιλοῖεν, ἃ μὴ μόνον ἐκ τοῦ ἀστείου τε καὶ χαρίεντος ψιλὴν παρέξει τὴν ψυχαγωγίαν, ἀλλὰ τινα καὶ θεωρίαν οὐκ ἄμουσον ἐπιδείξεται, οἷόν τι καὶ περὶ τῶνδε τῶν συγγραμμάτων φρονήσῃν ὑπολαμβάνω · οὐ γὰρ μόνον τὸ ξένον τῆς ὑποθέσεως οὐδὲ τὸ χάριεν

τῆς προαιρέσεως ἐπαγωγὸν ἔσται αὐτοῖς οὐδ' ὅτι ψεύσματα ποικίλα πιθανῶς τε καὶ ἐναλήθως ἐξενηνόχαμεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν ιστορουμένων ἕκαστον οὐκ ἀκωμωδῆτως πρὸς τινας ἥνικται τῶν παλαιῶν ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων καὶ φιλοσόφων πολλὰ τεράστια καὶ μυθώδη συγγεγραφότων, οὓς καὶ ὀνομαστὶ ἂν ἔγραφον, εἰ μὴ καὶ αὐτῷ σοι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως φανεῖσθαι ἔμελλον. 3. Κτησίας ὁ Κτησιόχου ὁ Κνίδιος συνέγραψε περὶ τῆς Ἰνδῶν χώρας καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἃ μήτε αὐτὸς εἶδε μήτε ἄλλου εἰπόντος ἤκουσεν. ἔγραψε δὲ καὶ Ἰαμβοῦλος περὶ τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ πολλὰ παράδοξα, γνώριμον μὲν ἅπασι τὸ ψεῦδος πλασάμενος, οὐκ ἀτερπῇ δὲ ὅμως συνθεῖς τὴν ὑπόθεσιν. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τὰ αὐτὰ τούτοις προελόμενοι συνέγραψαν ὥς δὴ τινες ἑαυτῶν πλάνας τε καὶ ἀποδημίας θηρίων τε μεγέθη ιστοροῦντες καὶ ἀνθρώπων ὠμότητος καὶ βίων καινότητος · ἀρχηγὸς

δὲ αὐτοῖς καὶ διδάσκαλος τῆς τοιαύτης
βωμολοχίας ὁ τοῦ Ὀμήρου Ὀδυσσεύς,
τοῖς περὶ τὸν Ἀλκίουν διηγούμενος
ἀνέμων τε δουλείαν καὶ μονοφθάλμους
καὶ ὠμοφάγους καὶ ἀγρίους τινὰς ἄν-
θρώπους, ἔτι δὲ πολυκέφαλα ζῷα καὶ
τὰς ὑπὸ φαρμάκων τῶν ἐταίρων μετα-
βολάς, οἷα πολλὰ ἐκεῖνος ὡς πρὸς ἰδιώτας
ἄνθρώπους ἑτερατεύσατο τοὺς Φαία-
κας. 4. τούτοις οὖν ἐντυχὼν ἅπανι τοῦ
ψεύσασθαι μὲν οὐ σφόδρα τοὺς ἄνδρας
ἐμεμψάμην ὁρῶν ἤδη σύνηθες ὄν τοῦτο
καὶ τοῖς φιλοσοφεῖν ὑπισχνουμένοις ·
ἐκεῖνο δὲ αὐτῶν ἐθαύμαζον, εἰ ἐνόμισαν
λήσειν οὐκ ἀληθῆ συγγράφοντες. διόπερ
καὶ αὐτὸς ὑπὸ κενοδοξίας ἀπολιπεῖν τι
σπουδάσας τοῖς μεθ' ἡμᾶς, ἵνα μὴ μόνος
ἄμοιρος ᾧ τῆς ἐν τῷ μυθολογεῖν ἐλευ-
θερίας, ἐπεὶ μηδὲν ἀληθὲς ἱστορεῖν εἶχον
— οὐδὲν γὰρ ἐπεπόνθειν ἀξιόλογον — ἐπὶ
τὸ ψεῦδος ἐτραπόμην πολὺ τῶν ἄλλων
εὐγνωμονέστερον · κἂν ἔν γὰρ δὴ τοῦτο

ἀληθεύσω λέγων, ὅτι ψεύσομαι. οὕτω δ' ἂν μοι δοκῶ καὶ τὴν παρὰ τῶν ἄλλων κατηγορίαν ἐκφυγεῖν αὐτὸς ὁμολογῶν μηδὲν ἀληθὲς λέγειν. γράφω τοίνυν περὶ ὧν μήτε εἶδον μήτε ἔπαθον μήτε παρ' ἄλλων ἐπυθόμην, ἔτι δὲ μήτε ὅλως ὄντων μήτε τὴν ἀρχὴν γενέσθαι δυναμένων. διὸ δεῖ τοὺς ἐντυγχάνοντας μηδαμῶς πιστεύειν αὐτοῖς.

5. Ὅρμηθεις γάρ ποτε ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν καὶ ἄφεις ἐς τὸν ἐσπέριον ὠκεανὸν οὐρίῳ ἀνέμῳ τὸν πλοῦν ἐποιούμην. αἰτία δέ μοι τῆς ἀποδημίας καὶ ὑπόθεσις ἡ τῆς διανοίας περιεργία καὶ πραγμάτων καινῶν ἐπιθυμία καὶ τὸ βούλεσθαι μαθεῖν τί τὸ τέλος ἐστὶ τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τίνες οἱ πέραν κατοικοῦντες ἄνθρωποι. τούτου γε μέντοι ἔνεκα πάμπολλα μὲν σιτία ἐνεβαλόμην, ἱκανὸν δὲ καὶ ὕδωρ ἐνεθέμην, πεντήκοντα δὲ τῶν ἡλικιωτῶν προσεποιοσάμην τὴν αὐτὴν ἐμοὶ γνώμην ἔχοντας, ἔτι δὲ καὶ ὅπλων πολὺ τι πλῆθος

παρεσκευασάμην καὶ κυβερνήτην τὸν
ἄριστον μισθῷ μεγάλῳ πείσας παρέλαβον
καὶ τὴν ναῦν — ἄκατος δὲ ἦν — ὡς πρὸς
μέγαν καὶ βίαιον πλοῦν ἐκρατυνάμην. 6.
ἡμέραν μὲν οὖν καὶ νύκτα οὐρίῳ πλέοντες
ἔτι τῆς γῆς ὑποφαινομένης οὐ σφόδρα
βιαίως ἀνηγόμεθα, τῇ ἐπιούσῃ δὲ ἅμα
ἡλίῳ ἀνατέλλοντι ὃ τε ἄνεμος ἐπεδίδου
καὶ τὸ κύμα ἠϋξάνετο καὶ ζόφος ἐπεγίγ-
νετο καὶ οὐκέτ' οὐδὲ στεῖλαι τὴν ὀθόνην
δυνατὸν ἦν. ἐπιτρέψαντες οὖν τῷ πνεύμα-
τι καὶ παραδόντες ἑαυτοὺς ἐχειμαζόμεθα
ἡμέρας ἐννέα καὶ ἐβδομήκοντα, τῇ ὀγ-
δοηκοστῇ δὲ ἄφνω ἐκλάμψαντος ἡλίου
καθορῶμεν οὐ πόρρω νῆσον ὑψηλὴν καὶ
δασεῖαν, οὐ τραχεῖ περιηχουμένην τῷ
κύματι · καὶ γὰρ ἤδη τὸ πολὺ τῆς ζάλ-
ης κατεπέπαυτο. προσσχόντες οὖν καὶ
ἀποβάντες ὡς ἂν ἐκ μακρᾶς ταλαιπωρίας
πολὺν μὲν ἐπὶ τῆς γῆς χρόνον ἐκείμεθα,
διαναστάντες δὲ ὅμως ἀπεκρίναμεν ἡμῶν
αὐτῶν τριάκοντα μὲν φύλακας τῆς νεῶς

παραμένειν, εἴκοσι δὲ σὺν ἐμοὶ ἀνελθεῖν
ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν ἐν τῇ νήσῳ. 7. προσελ-
θόντες δὲ ὅσον σταδίους τρεῖς ἀπὸ τῆς
θαλάττης δι' ὕλης ὁρῶ μὲν τινα στήλην
χαλκοῦ πεποιημένην, Ἑλληνικοῖς γράμ-
μασι καταγεγραμμένην, ἀμυδροῖς δὲ καὶ
ἐκτετριμμένοις, λέγουσαν „ἄχρι τούτων
Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος ἀφίκοντο.“ ἦν δὲ
καὶ ἵχνη δύο πλησίον ἐπὶ πέτρας, τὸ μὲν
πλευριαῖον, τὸ δὲ ἔλαττον · ἐμοὶ δοκεῖν,
τὸ μὲν τοῦ Διονύσου τὸ μικρότερον,
θάτερον δὲ Ἡρακλέους. προσκυνήσαν-
τες δ' οὖν προήειμεν · οὐπω δὲ πολὺ
παρήειμεν καὶ ἐφιστάμεθα ποταμῷ οἶνον
ρέοντι ὁμοiotάτῳ μάλιστα οἷόσπερ ὁ
Χῖός ἐστιν. ἄφθονον δὲ ἦν τὸ ρεῦμα καὶ
πολὺ, ὥστε ἐνιαχοῦ καὶ ναυσίπορον εἶναι
δύνασθαι. ἐπῆει οὖν ἡμῖν πολὺ μᾶλλον
πιστεύειν τῷ ἐπὶ τῆς στήλης ἐπιγράμματι
ὁρῶσι τὰ σημεῖα τῆς Διονύσου ἐπιδ-
ημίας. δόξαν δέ μοι καὶ ὅθεν ἄρχεται
ὁ ποταμὸς καταμαθεῖν, ἀνήγειν παρὰ τὸ

ῥεῦμα, καὶ πηγὴν μὲν οὐδεμίαν εὕρον
αὐτοῦ, πολλὰς δὲ καὶ μεγάλας ἀμπέλους,
πλήρεις βοτρυῶν, παρὰ δὲ τὴν ῥίζαν
ἐκάστης ἀπέρρει σταγῶν οἴνου διαυγοῦς,
ἀφ' ὧν ἐγίνετο ὁ ποταμός. ἦν δὲ καὶ ἰχθυῖς
ἐν αὐτῷ πολλοὺς ἰδεῖν, οἷνῳ μάλιστα καὶ
τὴν χροάν καὶ τὴν γεῦσιν προσεοικότας ·
ἡμεῖς γοῦν ἀγρεύσαντες αὐτῶν τινὰς καὶ
ἐμφαγόντες ἐμεθύσθημεν · ἀμέλει καὶ
ἀνατεμόντες αὐτοὺς εὕρισκομεν τρυγὸς
μεστούς. ὕστερον μέντοι ἐπινοήσαντες
τοὺς ἄλλους ἰχθυῖς, τοὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος,
παραμιγνύντες ἐκεράννυμεν τὸ σφοδρὸν
τῆς οἰνοφαγίας. 8. τότε δὲ τὸν ποταμὸν
διαπεράσαντες, ἥ διαβατὸς ἦν, εὕρομεν
ἀμπέλων χρῆμα τεράστιον · τὸ μὲν γὰρ
ἀπὸ τῆς γῆς, ὁ στέλεχος αὐτὸς εὐερνῆς
καὶ παχύς, τὸ δὲ ἄνω γυναῖκες ἦσαν,
ὅσον ἐκ τῶν λαγόνων ἅπαντα ἔχουσαι
τέλεια. τοιαύτην παρ' ἡμῖν τὴν Δάφνην
γράφουσιν ἄρτι τοῦ Ἀπόλλωνος κα-
ταλαμβάνοντος ἀποδενδρουμένην. ἀπὸ δὲ

τῶν δακτύλων ἄκρων ἐξεφύοντο αὐταῖς
οἱ κλάδοι καὶ μεστοὶ ἦσαν βοτρυών. καὶ
μὴν καὶ τὰς κεφαλὰς ἐκόμων ἔλιξι τε καὶ
φύλλοις καὶ βότρυσι. προσελθόντας δὲ
ἡμᾶς ἡσπάζοντό τε καὶ ἐδεξιοῦντο, αἱ μὲν
Λύδιον, αἱ δὲ Ἰνδικήν, αἱ πλεῖσται δὲ τὴν
Ἑλλάδα φωνὴν προΐέμεναι. καὶ ἐφίλουν
δὲ ἡμᾶς τοῖς στόμασιν · ὁ δὲ φιληθεὶς
αὐτίκα ἐμέθυε καὶ παράφορος ἦν. δρέ-
πεσθαι μέντοι οὐ παρεῖχον τοῦ καρποῦ,
ἀλλ' ἤλγουν καὶ ἐβόων ἀποσπωμένου.
αἱ δὲ καὶ μίγνυσθαι ἡμῖν ἐπεθύμουν ·
καὶ δύο τινὲς τῶν ἐταίρων πλησιάσαντες
αὐταῖς οὐκέτ' ἀπελύοντο, ἀλλ' ἐκ τῶν
αἰδοίων ἐδέδεντο · συνεφύοντο γὰρ καὶ
συνερριζοῦντο, καὶ ἤδη αὐτοῖς κλάδοι
ἐπεφύκεσαν οἱ δάκτυλοι καὶ ταῖς ἔλιξι
περιπλεκόμενοι ὅσον οὐδέπω καὶ αὐτοὶ
καρποφορήσειν ἔμελλον. 9. καταλιπόντες
δὲ αὐτοὺς ἐπὶ ναῦν ἐφεύγομεν καὶ τοῖς
ἀπολειφθεῖσι διηγούμεθα ἐλθόντες τά τε
ἄλλα καὶ τῶν ἐταίρων τὴν ἀμπελομιξίαν.

καὶ δὴ λαβόντες ἀμφορέας τινὰς καὶ
ὕδρευσάμενοί τε ἅμα καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ
οἰνισάμενοι καὶ αὐτοῦ πλησίον ἐπὶ τῆς
ῥιόνος αὐλίσάμενοι ἔωθεν ἀνήχθημεν οὐ
σφόδρα βιαίῳ πνεύματι · περὶ μεσημβρίαν
δὲ οὐκέτι τῆς νήσου φαινομένης ἄφνω
τυφὼν ἐπιγενόμενος καὶ περιδινήσας τὴν
ναῦν καὶ μετεωρίσας ὅσον ἐπὶ σταδίου
τρισχιλίους οὐκέτι καθῆκεν εἰς τὸ πέλα-
γος, ἀλλ' ἄνω μετέωρον ἐξαπηρτημένην
ἄνεμος ἐμπεσὼν τοῖς ιστίοις ἔφερε κυρ-
τώσας τὴν ὀθόνην. 10. ἐπτὰ δὲ ἡμέρας
καὶ τὰς ἴσας νύκτας ἀεροδρομήσαντες
ὀγδόῃ καθορῶμεν γῆν τινα μεγάλην ἐν
τῷ ἀέρι καθάπερ νῆσον, λαμπράν καὶ
σφαιροειδῆ καὶ φωτὶ μεγάλῳ καταλαμ-
πομένην · προσενεχθέντες δὲ αὐτῇ καὶ
ὀρμισάμενοι ἀπέβημεν, ἐπισκοποῦντες
δὲ τὴν χώραν εὐρίσκομεν οἰκουμένην
τε καὶ γεωργουμένην. ἡμέρας μὲν οὖν
οὐδὲν αὐτόθεν καθεωρῶμεν, νυκτὸς δὲ
ἐπιγενομένης ἐφαίνοντο ἡμῖν καὶ ἄλλαι

πολλαὶ νῆσοι πλησίον, αἱ μὲν μείζους,
αἱ δὲ μικρότεραι, πυρὶ τὴν χροάν προ-
σεοικυῖαι, καὶ ἄλλη δέ τις γῆ κάτω καὶ
πόλεις ἐν αὐτῇ καὶ ποταμοὺς ἔχουσα καὶ
πελάγη καὶ ὕλας καὶ ὄρη. ταύτην οὖν
τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην εἰκάζομεν. 11.
δόξαν δὲ ἡμῖν καὶ ἔτι πορρωτέρω προελ-
θεῖν, ξυνελήφθημεν τοῖς Ἴππογύποις παρ'
αὐτοῖς καλουμένοις ἀπαντήσαντες. οἱ δὲ
Ἴππόγυποι οὗτοί εἰσιν ἄνδρες ἐπὶ γυπῶν
μεγάλων ὀχούμενοι καὶ καθάπερ ἵπποις
τοῖς ὀρνέοις χρώμενοι · μεγάλοι γὰρ οἱ
γῦπες καὶ ὥς ἐπίπαν τρικέφαλοι. μάθοι δ'
ἂν τις τὸ μέγεθος αὐτῶν ἐντεῦθεν · νεῶς
γὰρ μεγάλης φορτίδος ἱστοῦ ἕκαστον
τῶν πτερῶν μακρότερον καὶ παχύτερον
φέρουσι. τούτοις οὖν τοῖς Ἴππογύποις
προστέτακται περιπετομένοις τὴν γῆν,
εἴ τις εὗρεθείη ξένος, ἀνάγειν ὥς τὸν
βασιλέα · καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ξυλλαβόντες
ἀνάγουσιν ὥς αὐτόν. ὁ δὲ θεασάμενος
καὶ ἀπὸ τῆς θέας καὶ τῆς στολῆς εἰκάσας,

Ἕλληνες ἄρα, ἔφη, ὑμεῖς, ὦ ξένοι ;
συμφησάντων δέ, Πῶς οὖν ἀφίκεσθε,
ἔφη, τοσοῦτον ἀέρα διελθόντες ; καὶ
ἡμεῖς τὸ πᾶν αὐτῷ διηγούμεθα . καὶ ὃς
ἀρξάμενος τὸ καθ' αὐτὸν ἡμῖν διεξήει,
ὥς καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ὦν τοῦνομα Ἐν-
δυμίων ἀπὸ τῆς ἡμετέρας γῆς καθεύδων
ἀναρπασθεῖη ποτὲ καὶ ἀφικόμενος βα-
σιλεύσειε τῆς χώρας . εἶναι δὲ τὴν γῆν
ἐκείνην ἔλεγε τὴν ἡμῖν κάτω φαινομένην
Σελήνην. ἀλλὰ θαρρεῖν τε παρεκελεύετο
καὶ μηδένα κίνδυνον ὑφορᾶσθαι . πάντα
γὰρ ἡμῖν παρέσσεσθαι ὦν δεόμεθα. 12. Ἦν
δὲ καὶ κατορθώσω, ἔφη, τὸν πόλεμον, ὃν
ἐκφέρω νῦν πρὸς τοὺς τὸν ἥλιον κατοι-
κοῦντας, ἀπάντων εὐδαιμονέστατα παρ'
ἐμοὶ καταβιώσεσθε. καὶ ἡμεῖς ἡρόμεθα
τίνες τε εἶεν οἱ πολέμιοι καὶ τὴν αἰτίαν
τῆς διαφορᾶς . Ὁ δὲ Φαέθων, φησὶν, ὁ
τῶν ἐν τῷ ἡλίῳ κατοικούντων βασιλεύς
— οἰκεῖται γὰρ δὴ κάκεῖνος ὥσπερ καὶ ἡ
Σελήνη — πολὺν ἤδη πρὸς ἡμᾶς πολεμεῖ

χρόνον. ἤρξατο δὲ ἐξ αἰτίας τοιαύτης ·
τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ ἐμῇ ποτε τοὺς ἀπορω-
τάτους συναγαγὼν ἐβουλήθη ἀποικίαν
εἰς τὸν Ἑωσφόρον στείλαι, ὄντα ἔρημον
καὶ ὑπὸ μηδενὸς κατοικοῦμενον · ὁ τοίνυν
Φαέθων φθονήσας ἐκώλυε τὴν ἀποικίαν
κατὰ μέσον τὸν πόρον ἀπαντήσας ἐπὶ τῶν
Ἴππομυρμήκων. τότε μὲν οὖν νικηθέντες
— οὐ γὰρ ἤμεν ἀντίπαλοι τῇ παρασκευῇ
— ἀνεχωρήσαμεν · νῦν δὲ βούλομαι αὖθις
ἐξενεγκεῖν τὸν πόλεμον καὶ ἀποστεῖλαι
τὴν ἀποικίαν. ἦν οὖν ἐθέλητε, κοινωνή-
σατέ μοι τοῦ στόλου, γυῖπας δὲ ὑμῖν ἐγὼ
παρέξω τῶν βασιλικῶν ἓνα ἐκάστῳ καὶ
τὴν ἄλλην ὅπλισιν · αὖριον δὲ ποιησόμεθα
τὴν ἔξοδον. Οὕτως, ἔφην ἐγώ, γιγνέσθω,
ἐπειδὴ σοι δοκεῖ. 13. τότε μὲν οὖν παρ'
αὐτῷ ἐστιαθέντες ἐμείναμεν, ἔωθεν δὲ
διαναστάντες ἐταττόμεθα · καὶ γὰρ οἱ
σκοποὶ ἐσήμαινον πλησίον εἶναι τοὺς πο-
λεμίους. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῆς στρατιᾶς
δέκα μυριάδες ἐγένοντο ἄνευ τῶν σκευ-

οφόρων καὶ τῶν μηχανοποιῶν καὶ τῶν
πεζῶν καὶ τῶν ξένων συμμάχων · τούτων
δὲ ὀκτακισμῦριοι μὲν ἦσαν οἱ Ἰππόγυποι,
δισμῦριοι δὲ οἱ ἐπὶ τῶν λαχανοπτέρων.
ὄρνεον δὲ καὶ τοῦτό ἐστι μέγιστον, ἀντὶ
τῶν πτερῶν λαχάνοις πάντῃ λάσιον, τὰ
δὲ ὠκύπτερα ἔχει θριδακίνης φύλλοις
μάλιστα προσεοικότα. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ
Κεγχροβόλοι ἐτετάχατο καὶ οἱ Σκορο-
δομάχοι. ἦλθον δὲ αὐτῷ καὶ ἀπὸ τῆς
ἄρκτου σύμμαχοι, τρισμῦριοι μὲν Ψυλλο-
τοξόται, πεντακισμῦριοι δὲ Ἀνεμοδρόμοι
· τούτων δ' οἱ μὲν Ψυλλοτοξόται ἐπὶ
φυλλῶν μεγάλων ἱπάζονται, ὅθεν καὶ
τὴν προσηγορίαν ἔχουσι · μέγεθος δὲ
τῶν φυλλῶν ὅσον δώδεκα ἐλέφαντες · οἱ
δὲ Ἀνεμοδρόμοι πεζοὶ μὲν εἰσι, φέρονται
δὲ ἐν τῷ ἀέρι ἄνευ πτερῶν · ὁ δὲ τρόπος
τῆς φορᾶς τοιόσδε · χιτῶνας ποδήρεις
ὑποζωσάμενοι κολπώσαντες αὐτοὺς τῷ
ἀνέμῳ καθάπερ ἱστία φέρονται ὥσπερ
τὰ σκάφη. τὰ πολλὰ δ' οἱ τοιοῦτοι ἐν

ταῖς μάχαις πελτασταί εἰσιν. ἐλέγοντο
δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὑπὲρ τὴν Καππαδοκίαν
ἀστέρων ἥξειν Στρουθοβάλανοι μὲν
ἐπτακισμύριοι, Ἴππογέρανοι δὲ πεντα-
κισχίλιοι. τούτους ἐγὼ οὐκ ἐθεασάμην
· οὐ γὰρ ἀφίκοντο. διόπερ οὐδὲ γράψαι
τάς φύσεις αὐτῶν ἐτόλμησα · τεράστια
γὰρ καὶ ἄπιστα περὶ αὐτῶν ἐλέγοντο. 14.
αὕτη μὲν ἢ τοῦ Ἐνδυμίωνος δύναμις ἦν.
σκευὴ δὲ πάντων ἢ αὐτῇ · κράνη μὲν ἀπὸ
τῶν κυάμων · μεγάλοι γὰρ παρ' αὐτοῖς
οἱ κύαμοι καὶ καρτεροί · θώρακες δὲ
φολιδωτοὶ πάντες θέρμιοι · τὰ γὰρ λέπη
τῶν θέρμων συρράπτοντες ποιοῦνται
θώρακας · ἄρρηκτον δ' ἐκεῖ γίγνεται τοῦ
θέρμου τὸ λέπος ὥσπερ κέρας · ἀσπίδες
δὲ καὶ ξίφη οἷα τὰ Ἑλληνικά. 15. ἐπειδὴ
δὲ καιρὸς ἦν, ἐτάξαντο ὧδε · τὸ μὲν
δεξιὸν κέρας εἶχον οἱ Ἱππόγυποι καὶ
ὁ βασιλεὺς τοὺς ἀρίστους περὶ αὐτὸν
ἔχων · καὶ ἡμεῖς ἐν τούτοις ἤμεν · τὸ δὲ
εὐώνυμον οἱ Λαχανόπτεροι · τὸ δὲ μέσον

οἱ σύμμαχοι ὥς ἕκαστοι. τὸ δὲ πεζὸν ἦσαν μὲν ἀμφὶ τὰς ἑξακισχιλίας μυριάδας. ἐτάχθησαν δὲ οὕτως · ἀράχναι παρ' αὐτοῖς πολλοὶ καὶ μεγάλοι γίνονται πολὺ τῶν Κυκλάδων νήσων ἕκαστος μείζων. τούτοις προσέταξε διυφῆναι τὸν μεταξὺ τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Ἑωσφόρου ἀέρα. ὥς δὲ τάχιστα ἐξειργάσαντο καὶ πεδίον ἐποίησαν, ἐπὶ τούτου παρέταξε τὸ πεζὸν · ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Νυκτερίων ὁ Εὐδιάνακτος τρίτος αὐτός. 16. τῶν δὲ πολεμίων τὸ μὲν εὐώνυμον εἶχον οἱ Ἴππομύρμηκες καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ Φαέθων · θηρία δὲ ἐστὶ μέγιστα, ὑπόπτερα, τοῖς παρ' ἡμῖν μύρμηξι προσεικότα πλὴν τοῦ μεγέθους · ὁ γὰρ μέγιστος αὐτῶν καὶ δίπλεθρος ἦν. ἐμάχοντο δὲ οὐ μόνον οἱ ἐπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ μάλιστα τοῖς κέρασιν · ἐλέγοντο δὲ οὗτοι εἶναι ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας. ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ αὐτῶν ἐτάχθησαν οἱ Ἀεροκώνωπες, ὄντες καὶ οὗτοι ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας, πάντες τοξόται κών-

ωψι μεγάλοις ἐποχούμενοι · μετὰ δὲ
τούτους οἱ Ἀεροκάρδακες, φιλοί τε ὄντες
καὶ πεζοί, πλὴν μάχιμοί γε καὶ οὗτοι ·
πόρρωθεν γὰρ ἐσφενδόνων ῥαφανίδας
ὑπερμεγέθεις, καὶ ὁ βληθεὶς οὐδ' ἐπ'
ὀλίγον ἀντέχειν ἡδύνατο, ἀπέθνησκε δέ,
δυσωδίας τινὸς τῷ τραύματι ἐγγινομένης
· ἐλέγοντο δὲ χρίειν τὰ βέλη μαλάχης
ἰῶ. ἐχόμενοι δὲ αὐτῶν ἐτάχθησαν οἱ
Καυλομύκητες, ὀπλῖται ὄντες καὶ ἀγγέ-
μαχοι τὸ πλῆθος μύριοι · ἐκλήθησαν δὲ
Καυλομύκητες, ὅτι ἀσπίσι μὲν μυκητίναις
ἐχρῶντο, δόρασι δὲ καυλίνοις τοῖς ἀπὸ
τῶν ἀσπαράγων. πλησίον δὲ αὐτῶν οἱ Κυ-
νοβάλανοι ἔστησαν, οὓς ἔπεμψαν αὐτῷ
οἱ τὸν Σείριον κατοικοῦντες, πεντακισχί-
λιοι καὶ οὗτοι, ἄνδρες κυνοπρόσωποι ἐπὶ
βαλάνων πτερωτῶν μαχόμενοι. ἐλέγοντο
δὲ κάκεϊνων ὑστερίζειν τῶν συμμάχων
οὓς τε ἀπὸ τοῦ Γαλαξίου μετεπέμπετο
σφενδονήτας καὶ οἱ Νεφελοκένταυροι.
ἄλλ' ἐκεῖνοι μὲν τῆς μάχης ἤδη κεκριμέν-

ης ἀφίκοντο, ὥς μήποτε ὄφελον · οἱ σφενδονῆται δὲ οὐδὲ ὅλως παρεγένοντο, διόπερ φασὶν αὐτοῖς ὕστερον ὀργισθέντα τὸν Φαέθοντα πυρπολῆσαι τὴν χώραν. τοιαύτη μὲν καὶ ὁ Φαέθων ἐπήει παρασκευῇ. 17. συμμίζαντες δὲ ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἦρθη καὶ ὠγκήσαντο ἐκατέρων οἱ ὄνοι — τούτοις γὰρ ἀντὶ σαλπικτῶν χρῶνται — ἐμάχοντο. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Ἑλιωτῶν αὐτίκα ἔφυγον οὐδ' εἰς χεῖρας δεξάμενοι τοὺς Ἱππογύπους, καὶ ἡμεῖς εἰπόμεθα κτείνοντες · τὸ δεξιὸν δὲ αὐτῶν ἐκράτει τοῦ ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ εὐωνύμου, καὶ ἐπεξῆλθον οἱ Ἀεροκῶνες διώκοντες ἄχρι πρὸς τοὺς πεζοὺς. ἐνταῦθα δὲ κάκεινων ἐπιβοηθούντων ἔφυγον ἐγκλίναντες, καὶ μάλιστα ἐπεὶ ἦσθοντο τοὺς ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ σφῶν νενικημένους. τῆς δὲ τροπῆς λαμπρᾶς γεγεννημένης πολλοὶ μὲν ζῶντες ἠλίσκοντο, πολλοὶ δὲ καὶ ἀνηροῦντο, καὶ τὸ αἷμα ἔρρει πολὺ μὲν ἐπὶ τῶν νεφῶν, ὥστε αὐτὰ

βάπτεσθαι καὶ ἐρυθρὰ φαίνεσθαι, οἷα παρ' ἡμῖν δυομένου τοῦ ἡλίου φαίνεται, πολὺ δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν κατέσταζεν, ὥστε με εἰκάζειν, μὴ ἄρα τοιούτου τινὸς καὶ πάλαι ἄνω γενομένου Ὅμηρος ὑπέλαβεν αἵματι ὕσαι τὸν Δία ἐπὶ τῷ τοῦ Σαρπηδόνος θανάτῳ. 18. ἀναστρέψαντες δὲ ἀπὸ τῆς διώξεως δύο τρόπαια ἐστήσαμεν, τὸ μὲν ἐπὶ τῶν ἀραχνίων τῆς πεζομαχίας, τὸ δὲ τῆς ἀερομαχίας ἐπὶ τῶν νεφῶν. ἄρτι δὲ τούτων γιγνομένων ἠγγέλλοντο ὑπὸ τῶν σκοπῶν οἱ Νεφελοκένταυροι προσελαύνοντες, οὓς ἔδει πρὸ τῆς μάχης ἐλθεῖν τῷ Φαέθοντι. καὶ δὴ ἐφαίνοντο προσιόντες, θέαμα παραδοξότατον, ἐξ ἵππων πτερωτῶν καὶ ἀνθρώπων συγκείμενοι · μέγεθος δὲ τῶν μὲν ἀνθρώπων ὅσον τοῦ Ῥοδίων κολοσσοῦ ἐξ ἡμισείας ἐς τὸ ἄνω, τῶν δὲ ἵππων ὅσον νεῶς μεγάλης φορτίδος. τὸ μέντοι πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἀνέγραψα, μὴ τῷ καὶ ἄπιστον δόξῃ, τοσοῦτον ἦν. ἠγεῖτο δὲ αὐτῶν ὁ ἐκ

τοῦ Ζωδιακοῦ τοξότης. ἐπεὶ δὲ ῥσθοντο
τοὺς φίλους νενικημένους, ἐπὶ μὲν τὸν
Φαέθοντα ἔπεμπον ἀγγελίαν αὖθις ἐπιέ-
ναι, αὐτοὶ δὲ διαταξάμενοι τεταραγμένοις
ἐπιπίπτουσι τοῖς Σεληνίταις, ἀτάκτοις
περὶ τὴν δίωξιν καὶ τὰ λάφυρα διεσκε-
δασμένοις · καὶ πάντας μὲν τρέπουσιν,
αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα καταδιώκουσι πρὸς
τὴν πόλιν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ὀρνέων
αὐτοῦ κτείνουσιν · ἀνέσπασαν δὲ καὶ τὰ
τρόπαια καὶ κατέδραμον ἅπαν τὸ ὑπὸ τῶν
ἀραχνῶν πεδῖον ὑφασμένον, ἐμὲ δὲ καὶ
δύο τινὰς τῶν ἐταίρων ἐζώγρησαν. ἤδη
δὲ παρῆν καὶ ὁ Φαέθων καὶ ἄλλα αὖθις
τρόπαια ὑπ' ἐκείνων ἴστατο. ἡμεῖς μὲν
οὖν ἀπηγόμεθα ἐς τὸν Ἥλιον αὐθημερὸν
τῷ χεῖρε ὀπίσω δεθέντες ἀραχνίου ἀπο-
κόμματι. 19. οἱ δὲ πολιορκεῖν μὲν οὐκ
ἔγνωσαν τὴν πόλιν, ἀναστρέψαντες δὲ
τὸ μεταξὺ τοῦ ἀέρος ἀπετείχιζον, ὥστε
μηκέτι τὰς αὐγὰς ἀπὸ τοῦ Ἥλιου πρὸς
τὴν Σελήνην διήκειν. τὸ δὲ τεῖχος ἦν δι-

πλοῦν, νεφελωτόν · ὥστε σαφῆς ἔκλειψις
τῆς Σελήνης ἐγεγόνει καὶ νυκτὶ διηνεκεῖ
πᾶσα κατείχετο. πιεζόμενος δὲ τούτοις
ὁ Ἐνδυμίων πέμψας ἰκέτευε καθαιρεῖν
τὸ οἰκοδόμημα καὶ μὴ σφᾶς περιορᾶν ἐν
σκότῳ βιοτεύοντας, ὑπισχνεῖτο δὲ καὶ
φόρους τελέσειν καὶ σύμμαχος ἔσεσθαι
καὶ μηκέτι πολεμήσειν, καὶ ὁμήρους ἐπὶ
τούτοις δοῦναι ἤθελεν. οἱ δὲ περὶ τὸν
Φαέθοντα γενομένης δις ἐκκλησίας τῇ
προτεραίᾳ μὲν οὐδὲν παρέλυσαν τῆς
ὀργῆς, τῇ ὑστεραίᾳ δὲ μετέγνωσαν, καὶ
ἐγένετο ἡ εἰρήνη ἐπὶ τούτοις. 20. „κατὰ
τάδε συνθήκας ἐποίησαντο οἱ Ἡλιῶται
καὶ οἱ σύμμαχοι πρὸς Σεληνίτας καὶ τοὺς
συμμάχους, ἐπὶ τῷ καταλῦσαι μὲν τοὺς
Ἡλιώτας τὸ διατείχισμα καὶ μηκέτι ἐς
τὴν Σελήνην ἐσβάλλειν, ἀποδοῦναι δὲ
καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ῥητοῦ ἕκαστον
χρήματος, τοὺς δὲ Σεληνίτας ἀφεῖναι μὲν
αὐτονόμους τοὺς γε ἄλλους ἀστέρας,
ὄπλα δὲ μὴ ἐπιφέρειν τοῖς Ἡλιώταις,

συμμαχεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων, ἣν τις ἐπὶ ῥόρον δὲ ὑποτελεῖν ἐκάστου ἔτους τὸν βασιλέα τῶν Σεληνιτῶν τῷ βασιλεῖ τῶν Ἑλιωτῶν δρόσου ἀμφορέας μυρίους, καὶ ὁμήρους δὲ σφῶν αὐτῶν δοῦναι μυρίους, τὴν δὲ ἀποικίαν τὴν ἐς τὸν Ἑωσφόρον κοινὴν ποιεῖσθαι καὶ μετέχειν τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον · ἐγγράφαι δὲ τὰς συνθήκας στήλη ἡλεκτρίνη καὶ ἀναστῆσαι ἐν μέσῳ τῷ ἀέρι ἐπὶ τοῖς μεθορίοις. ὤμοσαν δὲ Ἑλιωτῶν μὲν Πυρωνίδης καὶ Θερίτης καὶ Φλόγιος, Σεληνιτῶν δὲ Νύκτωρ καὶ Μήνιος καὶ Πολυλαμπής.“ 21. τοιαύτη μὲν ἡ εἰρήνη ἐγένετο · εὐθύς δὲ τὸ τεῖχος καθηρεῖτο καὶ ἡμᾶς τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέδοσαν. ἐπεὶ δὲ ἀφικόμεθα ἐς τὴν Σελήνην, ὑπηντίαζον ἡμᾶς καὶ ἡσπάζοντο μετὰ δακρύων οἳ τε ἐταῖροι καὶ ὁ Ἐνδυμίων αὐτός. καὶ ὁ μὲν ἡξίου μεῖναί τε παρ’ αὐτῷ καὶ κοινωνεῖν τῆς ἀποικίας ὑπισχνούμενος δώσειν πρὸς γάμον τὸν ἑαυτοῦ παῖδα · γυναῖκες γὰρ οὐκ εἰσὶ παρ’

αὐτοῖς. ἐγὼ δὲ οὐδαμῶς ἐπειθόμην, ἀλλ’
ἠξίουں ἀποπεμφθῆναι κάτω ἐς τὴν θάλατ-
ταν. ὥς δὲ ἔγνω ἀδύνατον ὄν πείθειν,
ἀποπέμπει ἡμᾶς ἐστιάσας ἐπτὰ ἡμέρας.
22. ἃ δὲ ἐν τῷ μεταξύ διατρίβων ἐν τῇ
Σελήνῃ κατενόησα καινὰ καὶ παράδοξα,
ταῦτα βούλομαι εἰπεῖν. πρῶτα μὲν τὸ μὴ
ἐκ γυναικῶν γεννᾶσθαι αὐτούς, ἀλλ’ ἀπὸ
τῶν ἄρρένων · γάμοις γὰρ τοῖς ἄρρεσι
χρῶνται καὶ οὐδὲ ὄνομα γυναικὸς ὅλως
ἴσασι. μέχρι μὲν οὖν πέντε καὶ εἴκοσιν
ἐτῶν γαμεῖται ἕκαστος, ἀπὸ δὲ τούτων
γαμεῖ αὐτός · κύουσι δὲ οὐκ ἐν τῇ νηδύϊ,
ἀλλ’ ἐν ταῖς γαστροκνημίαις · ἐπειδὰν
γὰρ συλλάβῃ τὸ ἔμβρυον, παχύνεται ἡ
κνήμη, καὶ χρόνῳ ὕστερον ἀνατεμόντες
ἐξάγουσι νεκρά, ἐκθέντες δὲ αὐτὰ πρὸς
τὸν ἄνεμον κεχηνότα ζωοποιοῦσι. δοκεῖ
δὲ μοι καὶ ἐς τοὺς Ἑλληνας ἐκεῖθεν
ἦκειν τῆς γαστροκνημίας τοῦνομα, ὅτι
παρ’ ἐκείνοις ἀντὶ γαστρὸς κυοφορεῖ.
μεῖζον δὲ τούτου ἄλλο διηγῆσομαι. γένος

ἐστὶ παρ' αὐτοῖς ἀνθρώπων οἱ καλού-
μενοι Δενδρῖται, γίνεται δὲ τὸν τρόπον
τοῦτον · ὄρχιν ἀνθρώπου τὸν δεξιὸν
ἀποτεμόντες ἐν γῇ φυτεύουσιν, ἐκ δὲ
αὐτοῦ δένδρον ἀναφύεται μέγιστον, σάρ-
κινον, οἷον φαλλός · ἔχει δὲ καὶ κλάδους
καὶ φύλλα · ὁ δὲ καρπός ἐστι βάλανος
πηχυαῖαι τὸ μέγεθος. ἐπειδὴν οὖν πεπαν-
θῶσι, τρυγῆσαντες αὐτὰς ἐκκολάπτουσι
τοὺς ἀνθρώπους. αἰδοῖα μέντοι πρόσ-
θετα ἔχουσιν οἱ μὲν ἐλεφάντινα, οἱ δὲ
πένητες αὐτῶν ξύλινα, καὶ διὰ τούτων
ὀχεύουσι καὶ πλησιάζουσι τοῖς γαμέταις
τοῖς ἑαυτῶν. 23. ἐπειδὴν δὲ γηράσῃ ὁ
ἄνθρωπος, οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ὥσπερ
ὁ καπνὸς διαλυόμενος ἀήρ γίνεται. τροφή
δὲ πᾶσιν ἡ αὕτη · ἐπειδὴν γὰρ πῦρ ἀνα-
καύσωσι, βατράχους ὀπτῶσιν ἐπὶ τῶν
ἀνθράκων · πολλοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς εἰσιν
ἐν τῷ ἀέρι πετόμενοι · ὀπτωμένων δὲ
περικαθεζόμενοι ὥσπερ δὴ περὶ τράπεζαν
λάπτουσι τὸν ἀναθυμιάμενον καπνὸν

καὶ εὐωχοῦνται. σίτῳ μὲν δὴ τρέφονται
τοιούτῳ · ποτὸν δὲ αὐτοῖς ἐστὶν ἀήρ
ἀποθλιβόμενος ἐς κύλικα ὑγρὸν ἀνιείς
ὥσπερ δρόσον. οὐ μὴν ἀπουροῦσί γε καὶ
ἀφοδεύουσιν, ἀλλ' οὐδὲ τέτρηνται ἥπερ
ἡμεῖς · ἀλλ' οὐδὲ τὴν συνουσίαν οἱ παῖδες
ἐν ταῖς ἑδραῖς παρέχουσιν, ἀλλ' ἐν ταῖς
ἰγνύσιν ὑπὲρ τὴν γαστροκνημίαν · ἐκεῖ
γάρ εἰσι τετρημένοι. καλὸς δὲ νομίζεται
παρ' αὐτοῖς ἦν πού τις φαλακρὸς καὶ ἄκο-
μος ἦ, τοὺς δὲ κομήτας καὶ μυσάττονται.
ἐπὶ δὲ τῶν κομητῶν ἀστέρων τούναντίον
τοὺς κομήτας νομίζουσι καλοῦς · ἐπε-
δήμουν γάρ τινες, οἳ καὶ περὶ ἐκείνων
διηγοῦντο. καὶ μὴν καὶ γένεια φύουσι
μικρὸν ὑπὲρ τὰ γόνατα. καὶ ὄνυχας ἐν
τοῖς ποσὶν οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ πάντες
εἰσὶ μονοδάκτυλοι. ὑπὲρ δὲ τὰς πυγὰς
ἐκάστω αὐτῶν κράμβη ἐκπέφυκε μακρὰ
ὥσπερ οὐρά, θάλλουσα ἐς αἰεὶ καὶ ὑπ-
τίου ἀναπίπτοντος οὐ κατακλωμένη. 24.
ἀπομύττονται δὲ μέλι δριμύτατον · κάπει-

δάν ἢ πονῶσιν ἢ γυμνάζωνται, γάλακτι
πάν τὸ σῶμα ἰδροῦσιν, ὥστε καὶ τυροὺς
ἀπ' αὐτοῦ πήγνυσθαι, ὀλίγον τοῦ μέλιτος
ἐπιστάξαντες · ἔλαιον δὲ ποιοῦνται ἀπὸ
τῶν κρομμύων πάνυ λιπαρόν τε καὶ εὐῶ-
δες ὥσπερ μύρον. ἀμπέλους δὲ πολλὰς
ἔχουσιν ὑδροφόρους · αἱ γὰρ ῥᾶγες τῶν
βοτρώων εἰσὶν ὥσπερ χάλαζα, καὶ μοι
δοκεῖ ἐπειδὴν ἐμπεσὼν ἄνεμος διασειση-
τὰς ἀμπέλους ἐκείνας, τότε πρὸς ἡμᾶς
καταπίπτει ἡ χάλαζα διαρραγέντων τῶν
βοτρώων. τῇ μέντοι γε γαστρὶ ὅσα πῆρα
χρῶνται τιθέντες ἐν αὐτῇ ὅσων δέονται
· ἀνοικτὴ γὰρ αὐτοῖς αὕτη καὶ πάλιν
κλειστὴ ἐστίν · ἔντερον δὲ οὐδὲ ἦπαρ
ἐν αὐτῇ φαίνεται ἢ τοῦτο μόνον, ὅτι
δασεῖα πᾶσα ἔντοσθεν καὶ λάσιός ἐστίν,
ὥστε καὶ τὰ νεογνά, ἐπειδὴν ῥιγῶσιν, ἐς
ταύτην ὑποδύεται. 25. ἐσθῆς δὲ τοῖς μὲν
πλουσίοις ὑαλίνη μαλθακή, τοῖς πένησι
δὲ χαλκῇ ὑφαντῇ · πολύχαλκα γὰρ τὰ ἐκεῖ
χωρία καὶ ἐργάζονται τὸν χαλκὸν ὕδατι

ὑποβρέξαντες ὥσπερ τὰ ἔρια. περὶ μέντοι
τῶν ὀφθαλμῶν, οἷους ἔχουσιν, ὀκνῶ
μὲν εἰπεῖν, μή τίς με νομίση ψεύδεσθαι
διὰ τὸ ἄπιστον τοῦ λόγου. ὅμως δὲ καὶ
τοῦτο ἐρῶ · τοὺς ὀφθαλμοὺς περιαιρε-
τοὺς ἔχουσι, καὶ ὁ βουλόμενος ἐξελὼν
τοὺς αὐτοῦ τυφλώττει ἔστ' ἂν δεηθῇ ἰδεῖν
· οὕτω δ' ἐνθήμενος ὀρᾷ · καὶ πολλοὶ
τοὺς σφετέρους ἀπολέσαντες παρ' ἄλλων
χρησάμενοι ὀρῶσιν. εἰσὶ δ' οἱ καὶ πολλοὺς
ἀποθέτους ἔχουσιν, οἱ πλούσιοι. τὰ ὦτα
δὲ πλατάνων φύλλα ἐστὶν αὐτοῖς πλήν
γε τοῖς ἀπὸ τῶν βαλάνων · ἐκεῖνοι γὰρ
μόνοι ξύλινα ἔχουσι. 26. καὶ μὴν καὶ ἄλλο
θαῦμα ἐν τοῖς βασιλείοις ἐθεασάμην ·
κάτοπτρον μέγιστον κεῖται ὑπὲρ φρέατος
οὐ πάνυ βαθέος. ἂν μὲν οὖν ἐς τὸ φρέαρ
καταβῇ τις, ἀκούει πάντων τῶν παρ' ἡμῖν
ἐν τῇ γῇ λεγομένων, ἐὰν δὲ ἐς τὸ κάτοπ-
τρον ἀποβλέψῃ, πάσας μὲν πόλεις, πάντα
δὲ ἔθνη ὀρᾷ ὥσπερ ἐφεστῶς ἐκάστοις ·
τότε καὶ τοὺς οἰκείους ἐγὼ ἐθεασάμην

καὶ πᾶσαν τὴν πατρίδα, εἰ δὲ κάκεῖνοι
ἐμὲ ἐώρων, οὐκ ἔχω τὸ ἀσφαλὲς εἰπεῖν.
ὅστις δὲ ταῦτα μὴ πιστεύει οὕτως ἔχειν,
ἂν ποτε καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε ἀφίκηται, εἴ-
σεται ὡς ἀληθῆ λέγω. 27. τότε δ' οὖν
ἀσπασάμενοι τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄμφ'
αὐτὸν ἐμβάντες ἀνήχθημεν . ἐμοὶ δὲ
καὶ δῶρα ἔδωκεν ὁ Ἐνδυμίων, δύο μὲν
τῶν ὑαλίνων χιτῶνων, πέντε δὲ χαλκοῦς,
καὶ πανοπλίαν θερμίνην, ἃ πάντα ἐν
τῷ κήτει κατέλιπον. συνέπεμψε δὲ ἡμῖν
καὶ Ἴππογύπους χιλίους παραπέμφον-
τας ἄχρι σταδίων πεντακοσίων. 28. ἐν
δὲ τῷ παράπλῳ πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας
χώρας παρημείψαμεν, προσέσχομεν δὲ
καὶ τῷ Ἐωσφόρῳ ἄρτι συνοικιζομένῳ καὶ
ἀποβάντες ὑδρευσάμεθα. ἐμβάντες δὲ εἰς
τὸν Ζωδιακὸν ἐν ἀριστερᾷ παρήειμεν τὸν
ἥλιον ἐν χρῶ τὴν γῆν παραπλέοντες . οὐ
γὰρ ἀπέβημεν καίτοι πολλὰ τῶν ἐταίρων
ἐπιθυμούντων, ἀλλ' ὁ ἄνεμος οὐκ ἐφῆκεν.
ἐθεώμεθα μέντοι τὴν χώραν εὐθαλῇ

τε καὶ πίονα καὶ εὖυδρον καὶ πολλῶν
ἀγαθῶν μεστήν. ἰδόντες δὲ ἡμᾶς οἱ Νε-
φελοκένταυροι, μισθοφοροῦντες [παρὰ]
τῷ Φαέθοντι, ἐπέπτησαν ἐπὶ τὴν ναῦν καὶ
μαθόντες ἐνσπόνδους ἀνεχώρησαν. 29.
ἤδη δὲ καὶ οἱ Ἰππόγυποι ἀπεληλύθεσαν
· πλεύσαντες δὲ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα καὶ
ἡμέραν περὶ ἐσπέραν ἀφικόμεθα ἐς τὴν
Λυχνόπολιν καλουμένην ἥδη τὸν κάτω
πλοῦν διώκοντες. ἡ δὲ πόλις αὕτη κεῖται
μεταξὺ τοῦ Πλειάδων καὶ τοῦ Ὑάδων
ἀέρος, ταπεινότερα μέντοι πολὺ τοῦ
Ζωδιακοῦ. ἀποβάντες δὲ ἄνθρωπον μὲν
οὐδένα εὖρομεν, λύχνους δὲ πολλοὺς
περιθέοντας καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ περὶ τὸν
λιμένα διατρίβοντας, τοὺς μὲν μικροὺς
καὶ ὥσπερ εἰπεῖν πένητας, ὀλίγους δὲ τῶν
μεγάλων καὶ δυνατῶν πάνυ λαμπροὺς
καὶ περιφανεῖς. οἰκήσεις δὲ αὐτοῖς καὶ
λυχνεῶνες ἰδίᾳ ἐκάστῳ πεποίηντο, καὶ
αὐτοὶ ὀνόματα εἶχον, ὥσπερ οἱ ἄνθρωποι,
καὶ φωνὴν προῖεμένων ἠκούομεν, καὶ

οὐδὲν ἡμᾶς ἡδίσκουν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ξενίᾳ
ἐκάλουν · ἡμεῖς δὲ ὅμως ἐφοβούμεθα, καὶ
οὔτε δειπνῆσαι οὔτε ὑπνῶσαί τις ἡμῶν
ἐτόλμησεν. ἀρχεῖα δὲ αὐτοῖς ἐν μέσῃ τῇ
πόλει πεποίηται, ἔνθα ὁ ἄρχων αὐτῶν διὰ
νυκτὸς ὅλης κάθηται ὀνομαστὶ καλῶν
ἕκαστον · ὃς δ' ἂν μὴ ὑπακούσῃ, καταδι-
κάζεται ἀποθανεῖν ὡς λιπὼν τὴν τάξιν · ὁ
δὲ θάνατός ἐστι σβεσθῆναι. παρεστῶτες
δὲ ἡμεῖς ἐωρῶμεν τὰ γινόμενα καὶ ἠκούο-
μεν ἅμα τῶν λύχνων ἀπολογουμένων καὶ
τὰς αἰτίας λεγόντων δι' ἃς ἐβράδυνον.
ἔνθα καὶ τὸν ἡμέτερον λύχνον ἐγνώρισα
καὶ προσειπὼν αὐτὸν περὶ τῶν κατ' οἶκον
ἐπυνθανόμην ὅπως ἔχοιεν · ὁ δέ μοι
ἅπαντα ἐκεῖνα διηγήσατο. τὴν μὲν οὖν
νύκτα ἐκείνην αὐτοῦ ἐμείναμεν, τῇ δὲ
ἐπιούσῃ ἄραντες ἐπλέομεν ἤδη πλησίον
τῶν νεφῶν · ἔνθα δὴ καὶ τὴν Νεφελο-
κοκκυγίαν πόλιν ἰδόντες ἐθαυμάσαμεν,
οὐ μέντοι ἐπέβημεν αὐτῆς · οὐ γὰρ εἶα
τὸ πνεῦμα. βασιλεύειν μέντοι αὐτῶν ἐλέ-

γετο Κόρωνος ὁ Κοττυφίωνος. καὶ ἐγὼ ἐμνήσθην Ἀριστοφάνους τοῦ ποιητοῦ, ἄνδρὸς σοφοῦ καὶ ἀληθοῦς καὶ μάτην ἐφ' οἷς ἔγραψεν ἀπιστουμένου. τρίτη δὲ ἀπὸ ταύτης ἡμέρα καὶ τὸν ὠκεανὸν ἤδη σαφῶς ἐωρῶμεν, γῆν δὲ οὐδαμοῦ, πλήν γε τῶν ἐν τῷ ἀέρι · καὶ αὐταὶ δὲ πυρώδεις ἤδη καὶ ὑπεραυγεῖς ἐφαντάζοντο. τῇ δὲ τετάρτῃ περὶ μεσημβρίαν μαλακῶς ἐνδιδόντος τοῦ πνεύματος καὶ συνιζάνοντος ἐπὶ τὴν θάλατταν κατετέθημεν. 30. ὥς δὲ τοῦ ὕδατος ἐψαύσαμεν, θαυμασίως ὑπερηδόμεθα καὶ ὑπερεχαίρομεν καὶ πᾶσαν εὐφροσύνην ἐκ τῶν παρόντων ἐποιοῦμεθα καὶ ἀποβάντες ἐνηχόμεθα · καὶ γὰρ ἔτυχε γαλήνη οὔσα καὶ εὐσταθοῦν τὸ πέλαγος. ἔοικε δὲ ἀρχὴ κακῶν μειζόνων γίνεσθαι πολλάκις ἢ πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολή · καὶ γὰρ ἡμεῖς δύο μόνας ἡμέρας ἐν εὐδίᾳ πλεύσαντες τῆς τρίτης ὑποφαινούσης πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον ἄφνω ὁρῶμεν θηρία καὶ κήτη πολλὰ μὲν

καὶ ἄλλα, ἐν δὲ μέγιστον ἀπάντων ὅσον
σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων τὸ μέ-
γεθος · ἐπήγει δὲ κεχηγνός καὶ πρὸ πολλοῦ
ταράττον τὴν θάλατταν ἀφρῶ τε περι-
κλυζόμενον καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκφαῖνον
πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν φαλλῶν ὑψηλοτέρους,
ὄξεῖς δὲ πάντας ὥσπερ σκόλοπας καὶ
λευκοὺς ὥσπερ ἐλεφαντίνους. ἡμεῖς μὲν
οὖν τὸ ὕστατον ἀλλήλους προσειπόντες
καὶ περιβαλόντες ἐμένομεν · τὸ δὲ ἤδη
παρῆν καὶ ἀναρροφῆσαν ἡμᾶς αὐτῇ νηὶ
κατέπιεν. οὐ μέντοι ἔφθη συναράξαι τοῖς
ὀδοῦσιν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀραιωμάτων ἢ ναῦς
ἐς τὸ ἔσω διεξέπεσεν. 31. ἐπεὶ δὲ ἔνδον
ἦμεν, τὸ μὲν πρῶτον σκότος ἦν καὶ οὐδὲν
ἑωρῶμεν, ὕστερον δὲ αὐτοῦ ἀναχανόντος
εἶδομεν κύτος μέγα καὶ πάντη πλατὺ καὶ
ὑψηλόν, ἱκανὸν μυριάνδρῳ πόλει ἐνοικεῖν.
ἔκειντο δὲ ἐν μέσῳ καὶ μικροὶ ἰχθύες
καὶ ἄλλα πολλὰ θηρία συγκεκομμένα καὶ
πλοίων ἱστία καὶ ἄγκυραι καὶ ἀνθρώπων
ὀστέα καὶ φορτία, κατὰ μέσον δὲ καὶ γῆ

καὶ λόφοι ἦσαν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐκ τῆς ἰλὺος
ἦν κατέπιδε συνιζάνουσα. ὕλη γοῦν ἐπ’
αὐτῆς καὶ δένδρα παντοῖα ἐπεφύκει καὶ
λάχανα ἐβεβλαστήκει καὶ ἐώκει πάντα
ἐξεργασμένοις. περίμετρον δὲ τῆς γῆς
στάδιοι διακόσιοι καὶ τετταράκοντα. ἦν δὲ
ιδεῖν καὶ ὄρνεα τὰ θαλάττια, λάρους καὶ
ἀλκυόνας, ἐπὶ τῶν δένδρων νεοττεύοντα.
32. τότε μὲν οὖν ἐπὶ πολὺ ἐδακρύομεν,
ὕστερον δὲ ἀναστήσαντες τοὺς ἐταίρους
τὴν μὲν ναῦν ὑπεστηρίξαμεν, αὐτοὶ δὲ τὰ
πυρεῖα συντρίψαντες καὶ ἀνακαύσαντες
δεῖπνον ἐκ τῶν παρόντων ἐποιοῦμεθα.
παρέκειτο δὲ ἄφθονα καὶ παντοδαπὰ
κρέα τῶν ἰχθύων καὶ ὕδωρ ἔτι τὸ ἐκ
τοῦ Ἑωσφόρου εἶχομεν. τῇ ἐπιούσῃ δὲ
διαναστάντες, εἴ ποτε ἀναχάνοι τὸ κῆτος,
ἐωρῶμεν ἄλλοτε μὲν γῆν, ἄλλοτε δὲ ὄρη,
ἄλλοτε δὲ μόνον τὸν οὐρανόν, πολλάκις
δὲ καὶ νήσους · καὶ γὰρ ἡσθανόμεθα
φερομένου αὐτοῦ ὀξέως πρὸς πᾶν μέρος
τῆς θαλάττης. ἐπεὶ δὲ ἤδη ἐθάδες τῇ

διατριβῇ ἐγενόμεθα, λαβὼν ἐπτὰ τῶν
ἐταίρων ἐβάδιζον ἐς τὴν ὕλην περισκοπή-
σασθαι τὰ πάντα βουλόμενος. οὐπω δὲ
ὅλους πέντε διελθὼν σταδίους εὗρον
ιερόν Ποσειδῶνος, ὡς ἐδήλου ἡ ἐπιγραφή,
καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ τάφους πολλοὺς
καὶ στήλας ἐπ' αὐτῶν πλησίον τε πηγὴν
ὑδατος διαυγοῦς, ἔτι δὲ καὶ κυνὸς ὑλακὴν
ἠκούομεν καὶ καπνὸς ἐφαίνετο πόρρ-
ωθεν καὶ τινα καὶ ἔπαυλιν εἰκάζομεν.
33. σπουδῇ οὖν βαδίζοντες ἐφιστάμεθα
πρεσβύτῃ καὶ νεανίσκῳ μάλα προθύμως
πρασιάν τινα ἐργαζομένοις καὶ ὕδωρ
ἀπὸ τῆς πηγῆς ἐπ' αὐτὴν διοχετεύου-
σιν · ἡσθέντες οὖν ἅμα καὶ φοβηθέντες
ἔστημεν · κάκεῖνοι δὲ ταῦτόν ἡμῖν ὡς τὸ
εἰκὸς παθόντες ἄναυδοι παρεστήκεσαν
· χρόνῳ δὲ ὁ πρεσβύτης ἔφη, Τίνες ἄρα
ὑμεῖς ἐστε, ὦ ξένοι ; πότερον, ἔφη, τῶν
ἐναλίων δαιμόνων ἢ ἄνθρωποι δυστυ-
χεῖς ἡμῖν παραπλήσιοι ; καὶ γὰρ ἡμεῖς
ἄνθρωποι ὄντες καὶ ἐν γῇ τραφέντες

νῦν θαλάττιοι γεγόναμεν καὶ συννηχόμεθα τῷ περιέχοντι τούτῳ θηρίῳ, οὐδ' ἄ πάσχομεν ἀκριβῶς εἰδότες · τεθνάναι μὲν γὰρ εἰκάζομεν, ζῆν δὲ πιστεύομεν. πρὸς ταῦτα κἀγὼ εἶπον · Καὶ ἡμεῖς σοι ἄνθρωποι νεήλυδες, ὦ πάτερ, αὐτῷ σκάφει πρῶην καταποθέντες. προήλθομεν δὲ νῦν βουλόμενοι μαθεῖν τὰ ἐν τῇ ὕλῃ ὡς ἔχει · πολλὴ γάρ τις καὶ λάσιος ἐφαίνετο. δαίμων δέ τις, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἤγαγε σέ τε ὁψομένους καὶ εἰσομένους ὅτι μὴ μόνοι ἐν τῷδε καθείργμεθα τῷ θηρίῳ · ἀλλὰ φράσον γε ἡμῖν τὴν σαυτοῦ τύχην, ὅστις τε ὦν καὶ ὅπως δεῦρο εἰσῆλθες. ὁ δὲ οὐ πρότερον ἔφη ἐρεῖν οὐδὲ πεύσεσθαι παρ' ἡμῶν πρὶν ξενίων τῶν παρόντων μεταδοῦναι, καὶ λαβὼν ἡμᾶς ἤγεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν — ἐπεποίητο δὲ αὐτάρκη καὶ στιβάδας ἐνφοδόμητο καὶ τὰ ἄλλα ἐξήρτιστο — παραθεις δὲ ἡμῖν λάχανά τε καὶ ἀκρόδρυα καὶ ἰχθυῖς, ἔτι δὲ καὶ οἶνον ἐγγέας, ἐπειδὴ ἱκανῶς ἐκορέσθη-

μεν, ἐπυνθάνετο ἃ ἐπεπόνθειμεν · κάγῳ
πάντα ἐξῆς διηγησάμην, τόν τε χειμῶνα
καὶ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ τὸν ἐν τῷ ἀέρι
πλοῦν, καὶ τὸν πόλεμον, καὶ τὰ ἄλλα
μέχρι τῆς ἐς τὸ κῆτος καταδύσεως. 34.
ὁ δὲ ὑπερθαυμάσας καὶ αὐτὸς ἐν μέρει
τὰ καθ' ἑαυτὸν διεξήκει λέγων, Τὸ μὲν
γένος εἰμί, ὦ ξένοι, Κύπριος, ὀρμηθεὶς
δὲ κατ' ἐμπορίαν ἀπὸ τῆς πατρίδος μετὰ
παιδός, ὃν ὀράτε, καὶ ἄλλων πολλῶν
οἰκετῶν ἔπλεον εἰς Ἰταλίαν ποικίλον
φόρτον κομίζων ἐπὶ νεῶς μεγάλης, ἣν
ἐπὶ στόματι τοῦ κήτους διαλελυμένην
ἴσως ἐωράκατε. μέχρι μὲν οὖν Σικελίας
εὐτυχῶς διεπλεύσαμεν · ἐκεῖθεν δὲ ἄρ-
πασθέντες ἀνέμῳ σφοδρῷ τριταῖοι ἐς τὸν
ὠκεανὸν ἀπηνέχθημεν, ἔνθα τῷ κήτει πε-
ριτυχόντες καὶ αὐτανδροὶ καταποθέντες
δύο ἡμεῖς μόνοι τῶν ἄλλων ἀποθανόντων
ἐσώθημεν. θάψαντες δὲ τοὺς ἐταίρους καὶ
ναὸν τῷ Ποσειδῶνι δειμάμενοι τουτονὶ
τὸν βίον ζῶμεν, λάχανα μὲν κηπεύοντες,

ἰχθυῖς δὲ σιτούμενοι καὶ ἀκρόδρυα. πολλή
δέ, ὡς ὁρᾶτε, ἡ ὕλη, καὶ μὴν καὶ ἀμπέλους
ἔχει πολλάς, ἀφ' ὧν ἡδιστος οἶνος γίγ-
νεται . καὶ τὴν πηγὴν δὲ ἴσως εἶδετε
καλλίστου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος. εὐνὴν
δὲ ἀπὸ τῶν φύλλων ποιούμεθα καὶ πῦρ
ἄφθονον καίομεν καὶ ὄρνεα δὲ θηρεύομεν
τὰ εἰσπετόμενα καὶ ζῶντας ἰχθυῖς ἀγρεύο-
μεν ἐξιόντες ἐπὶ τὰ βραγχία τοῦ θηρίου,
ἐνθα καὶ λουόμεθα, ὁπότεν ἐπιθυμήσω-
μεν. καὶ μὴν καὶ λίμνη οὐ πόρρω ἐστὶν
άλμυρὰ σταδίων εἴκοσι τὸ περίμετρον
ἰχθυῖς ἔχουσα παντοδαπούς, ἐν ᾗ καὶ νη-
χόμεθα καὶ πλέομεν ἐπὶ σκάφους μικροῦ,
ὃ ἐγὼ ἐναυπηγησάμην. ἔτη δὲ ἡμῖν ἐστι
τῆς καταπόσεως ταῦτα ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. 35.
καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἴσως φέρειν ἐδυνάμεθα,
οἱ δὲ γείτονες ἡμῶν καὶ πάροιχοι σφόδρα
χαλεποὶ καὶ βαρεῖς εἰσιν, ἄμικτοί τε ὄντες
καὶ ἄγριοι. Ἡ γάρ, ἔφην ἐγὼ, καὶ ἄλλοι
τινὲς εἰσιν ἐν τῷ κήτει ; Πολλοὶ μὲν, ἔφη,
καὶ ἄξενοι καὶ τὰς μορφὰς ἀλλόκοτοι

· τὰ μὲν γὰρ ἐσπέρια καὶ οὐραῖα τῆς
ὕλης Ταριχᾶνες οἰκοῦσιν, ἔθνος ἐγγε-
λυωπὸν καὶ καραβοπρόσωπον, μάχιμον
καὶ θρασὺ καὶ ὠμοφάγον · τὰ δὲ τῆς
ἐτέρας πλευρᾶς κατὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον
Τριτωνομένδητες, τὰ μὲν ἄνω ἀνθρώποις
ἐοικότες, τὰ δὲ κάτω τοῖς γαλεώταις,
ἦττον μέντοι ἄδικοί εἰσι τῶν ἄλλων · τὰ
λαιὰ δὲ Καρκινόχειρες καὶ Θυννοκέφαλοι
συμμαχίαν τε καὶ φιλίαν πρὸς ἑαυτοὺς
πεποιημένοι · τὴν δὲ μεσόγαιαν νέμονται
Παγουρίδαι καὶ Ψηττόποδες, γένος μάχι-
μον καὶ δρομικώτατον · τὰ ἑῷα δὲ πρὸς
αὐτῷ τῷ στόματι τὰ μὲν πολλὰ ἔρημά
ἐστι προσκλυζόμενα τῇ θαλάττῃ. ὁμως
δὲ ἐγὼ ταῦτα ἔχω φόρον τοῖς Ψηττόποσιν
ὑποτελῶν ἐκάστου ἔτους ὄστρεια πεν-
τακόσια. 36. τοιαύτη μὲν ἡ χώρα ἐστίν
· ὑμᾶς δὲ χρὴ ὁρᾶν ὅπως δυνησόμεθα
τοσοῦτοις ἔθνεσι μάχεσθαι καὶ ὅπως
βιοτεύσομεν. Πόσοι δέ, ἔφην ἐγώ, πάντες
οὗτοί εἰσι ; Πλείους, ἔφη, τῶν χιλίων.

Ὅπλα δὲ τίνα ἐστὶν αὐτοῖς ; Οὐδέν, ἔφη, πλὴν τὰ ὁστᾶ τῶν ἰχθύων. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, ἄριστ' ἂν ἔχοι διὰ μάχης ἐλθεῖν αὐτοῖς ἅτε οὖσιν ἀνόπλοις αὐτούς γε ὠπλισμένους · εἰ γὰρ κρατήσομεν αὐτῶν, ἀδεῶς τὸν λοιπὸν βίον οἰκήσομεν. ἔδοξε ταῦτα, καὶ ἀπελθόντες ἐπὶ ναῦν παρεσκευαζόμεθα. αἰτία δὲ τοῦ πολέμου ἔμελλεν ἔσσεσθαι τοῦ φόρου ἢ οὐκ ἀπόδοσις, ἥδη τῆς προθεσμίας ἐνεστώσης. καὶ δὴ οἱ μὲν ἔπεμπον ἀπαιτοῦντες τὸν δασμόν · ὁ δὲ ὑπεροπτικῶς ἀποκρινάμενος ἀπεδίωξε τοὺς ἀγγέλους. πρῶτοι οὖν οἱ Ψηττόποδες καὶ οἱ Παγουρίδαι χαλεπαίνοντες τῷ Σκινθάρῳ — τοῦτο γὰρ ἐκαλεῖτο — μετὰ πολλοῦ θορύβου ἐπήεσαν. 37. ἡμεῖς δὲ τὴν ἔφοδον ὑποπτεύοντες ἐξοπλισάμενοι ἀνεμένομεν, λόχον τινὰ προτάξαντες ἀνδρῶν πέντε καὶ εἴκοσιν · προείρητο δὲ τοῖς ἐν τῇ ἐνέδρᾳ, ἐπειδὴν ἴδωσι παρεληλυθότας τοὺς πολεμίους, ἐπανίστασθαι · καὶ οὕτως ἐποίησαν. ἐπαναστάντες

γάρ κατόπισθεν ἔκοπτον αὐτούς, καὶ
ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὶ πέντε καὶ εἴκοσι τὸν
ἀριθμὸν ὄντες — καὶ γὰρ ὁ Σκίνθαρος
καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ συνεστρατεύοντο —
ὑπηντιάζομεν καὶ συμμίζαντες θυμῷ καὶ
ῥώμῃ διεκινδυνεύομεν. τέλος δὲ τροπὴν
αὐτῶν ποιησάμενοι κατεδιώξαμεν ἄχρι
πρὸς τοὺς φωλεοὺς. ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν
πολεμίων ἐβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, ἡμῶν
δὲ εἷς καὶ ὁ κυβερνήτης τρίγλης πλευρᾷ
διαπαρεῖς τὸ μετάφρενον. 38. ἐκείνην μὲν
οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἐπηυλισά-
μεθα τῇ μάχῃ καὶ τρόπαιον ἐστήσαμεν
ῥάχιν ξηρὰν δελφῖνος ἀναπήξαντες. τῇ
ὕστεραίᾳ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι αἰσθόμενοι
παρῆσαν, τὸ μὲν δεξιὸν κέρασ ἔχοντες οἱ
Ταριχᾶνες — ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Πήλαμος
— τὸ δὲ εὐώνυμον οἱ Θυννοκέφαλοι,
τὸ μέσον δὲ οἱ Καρκινόχειρες · οἱ γὰρ
Τριτωνομένδητες τὴν ἡσυχίαν ἤγον οὐ-
δετέροις συμμαχεῖν προαιρούμενοι. ἡμεῖς
δὲ προαπαντήσαντες αὐτοῖς παρὰ τὸ

Ποσειδώνιον συνεμίξαμεν πολλῇ βοῇ
χρώμενοι. ἀντήχει δὲ τὸ κύτος ὥσπερ τὰ
σπήλαια. τρεφάμενοι δ' αὐτοὺς ἄτε γυμ-
νήτας ὄντας καὶ καταδιώξαντες ἐς τὴν
ὕλην τὸ λοιπὸν ἐπεκρατοῦμεν τῆς γῆς. 39.
καὶ μετ' οὐ πολὺ κήρυκας ἀποστείλαντες
νεκρούς τε ἀνηροῦντο καὶ περὶ φιλίας
διελέγοντο · ἡμῖν δὲ οὐκ ἐδόκει σπένδεσ-
θαι, ἀλλὰ τῇ ὑστεραίᾳ χωρήσαντες ἐπ'
αὐτοὺς πάντας ἄρδην ἐξεκόψαμεν πλὴν
τῶν Τριτωνομενδῆτων. οὗτοι δὲ ὡς εἶδον
τὰ γιγνόμενα, διαδράντες ἐκ τῶν βραγ-
χίων ἀφῆκαν αὐτοὺς ἐς τὴν θάλατταν.
ἡμεῖς δὲ τὴν χώραν ἐπελθόντες ἔρημον
ἤδη οὔσαν τῶν πολεμίων τὸ λοιπὸν ἀδεῶς
κατῴκοῦμεν τὰ πολλὰ γυμνασίοις τε καὶ
κυνηγεσίοις χρώμενοι καὶ ἀμπελουρ-
γοῦντες καὶ τὸν καρπὸν συγκομιζόμενοι
τὸν ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ὅλως ἐώκειμεν
τοῖς ἐν δεσμωτηρίῳ μεγάλῳ καὶ ἀφύκτῳ
τρυφῶσι καὶ λελυμένοις. ἐνιαυτὸν μὲν
οὖν καὶ μῆνας ὀκτὼ τοῦτον διήγομεν

τὸν τρόπον. 40. τῷ δ' ἐνάτῳ μηνὶ πέμπτη
ἰσταμένου περὶ τὴν δευτέραν τοῦ στόμα-
τος ἄνοιξιν — ἅπαξ γὰρ δὴ τοῦτο κατὰ
τὴν ὥραν ἐκάστην ἐποίει τὸ κῆτος, ὥστε
ἡμᾶς πρὸς τὰς ἀνοίξεις τεκμαίρεσθαι τὰς
ὥρας — περὶ οὖν τὴν δευτέραν, ὥσπερ
ἔφην, ἄνοιξιν, ἄφνω βοή τε πολλή καὶ
θόρυβος ἠκούετο καὶ ὥσπερ κελεύσματα
καὶ εἰρεσίαι · ταραχθέντες οὖν ἀνειρπύ-
σαμεν ἐπ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ θηρίου καὶ
στάντες ἐνδοτέρῳ τῶν ὀδόντων καθε-
ωρῶμεν ἀπάντων ὧν ἐγὼ εἶδον θεαμάτων
παραδοξότατον, ἄνδρας μεγάλους ὅσον
ἡμισταδιαίους τὰς ἡλικίας ἐπὶ νήσων
μεγάλων προσπλέοντας ὥσπερ τριηρῶν.
οἶδα μὲν οὖν ἀπίστοις ἐοικότα ἱστορήσων,
λέξω δὲ ὁμως.

Νῆσοι ἦσαν ἐπιμήκεις μὲν, οὐ πάνυ
δὲ ὑψηλαί, ὅσον ἑκατὸν σταδίων ἐκάστη
τὸ περίμετρον · ἐπὶ δὲ αὐτῶν ἔπλεον
τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἀμφὶ τοὺς εἴκο-
σι καὶ ἑκατόν · τούτων δὲ οἱ μὲν παρ'

ἐκάτερα τῆς νήσου καθήμενοι ἐφεξῆς
ἐκωπηλάτουν κυπαρίττοις μεγάλαις αὐτο-
κλάδοις καὶ αὐτοκόμοις ὥσπερ εἰ ἑρετμοῖς,
κατόπιν δὲ ἐπὶ τῆς πρύμνης, ὡς ἐδόκει,
κυβερνήτης ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ εἰστήκει
χάλκεον ἔχων πηδάλιον πεντασταδιαῖον
τὸ μῆκος · ἐπὶ δὲ τῆς πώρας ὅσον τετ-
ταράκοντα ὠπλισμένοι αὐτῶν ἐμάχοντο
πάντα ἑοικότες · ἀνθρώποις πλὴν τῆς
κόμης · αὕτη δὲ πῦρ ἦν καὶ ἐκαίετο, ὥστε
οὐδὲ κορύθων ἐδέοντο. ἀντὶ δὲ ἰστίων
ὁ ἄνεμος ἐμπίπτων τῇ ὕλῃ πολλῇ οὐσῇ
ἐν ἐκάστῃ ἐκόλπου τε αὐτὴν καὶ ἔφερε
τὴν νῆσον ἣ ἐθέλοι ὁ κυβερνήτης · κε-
λευστής δὲ ἐφειστήκει αὐτοῖς καὶ πρὸς
τὴν εἰρεσίαν ὁξέως ἐκινουῖντο ὥσπερ τὰ
μακρὰ τῶν πλοίων. 41. τὸ μὲν οὖν πρῶτον
δύο ἢ τρεῖς ἑωρῶμεν, ὕστερον δὲ ἐφάν-
ησαν ὅσον ἐξακόσιοι, καὶ διαστάντες
ἐπολέμουν καὶ ἐναυμάχουν. πολλὰ μὲν
οὖν ἀντίπρωροι συνηράσσοντο ἀλλήλαις,
πολλὰ δὲ καὶ ἐμβληθεῖσαι κατεδύοντο,

αἱ δὲ συμπλεκόμεναι καρτερῶς διηγωνίζοντο καὶ οὐ ῥαδίως ἀπελύοντο · οἱ γὰρ ἐπὶ τῆς πρῶρας παρατεταγμένοι πᾶσαν ἐπεδείκνυντο προθυμίαν ἐπιβαίνοντες καὶ ἀναιροῦντες · ἐζώγρει δὲ οὐδεῖς. ἀντὶ δὲ χειρῶν σιδηρῶν πολύποδας μεγάλους ἐκδεδεμένους ἀλλήλοις ἀπερρίπτουν, οἱ δὲ περιπλεκόμενοι τῇ ὕλῃ κατεῖχον αὐτὴν τὴν νῆσον. ἔβαλλον μέντοι καὶ ἐτίτρωσκον ὀστρείοις τε ἀμαξοπληθέσι καὶ σπόγγοις πλεθριαίοις. 42. ἤγεῖτο δὲ τῶν μὲν Αἰολοκένταυρος, τῶν δὲ Θαλασσοπότης · καὶ μάχη αὐτοῖς ἐγεγένητο, ὥς ἐδόκει, λείας ἔνεκα · ἐλέγετο γὰρ ὁ Θαλασσοπότης πολλὰς ἀγέλας δελφίνων τοῦ Αἰολοκενταύρου ἐληλακέναι, ὥς ἦν ἀκούειν ἐπικαλούντων ἀλλήλοις καὶ τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων ἐπιβοωμένων. τέλος δὲ νικῶσιν οἱ τοῦ Αἰολοκενταύρου καὶ νήσους τῶν πολεμίων καταδύουσιν ἀμφὶ τὰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ ἄλλας τρεῖς λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσιν,

αἱ δὲ λοιπαὶ πρύμναν κρουσάμεναι ἔφευγον. οἱ δὲ μέχρι τινὸς διώξαντες, ἐπειδὴ ἐσπέρα ἦν, τραπόμενοι πρὸς τὰ ναυάγια τῶν πλείστων ἐπεκράτησαν καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀνείλοντο · καὶ γὰρ ἐκείνων κατέδυσαν νῆσοι οὐκ ἐλάττους τῶν ὀγδοήκοντα. ἔστησαν δὲ καὶ τρόπαιον τῆς νησομαχίας ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ κήτους μίαν τῶν πολλεμίων νήσων ἀνασταυρώσαντες. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν νύκτα περὶ τὸ θηρίον ηὐλίσαντο ἐξάψαντες αὐτοῦ τὰ ἀπόγεια καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν πλησίον ὀρμισάμενοι · καὶ γὰρ ἀγκύραις ἐχρῶντο μεγάλαις, ὑαλίναις, καρτεραῖς. τῇ ὑστεραίᾳ δὲ θύσαντες ἐπὶ τοῦ κήτους καὶ τοὺς οἰκείους θάψαντες ἐπ' αὐτοῦ ἀπέπλεον ἡδόμενοι καὶ ὥσπερ παιᾶνας ᾄδοντες. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νησομαχίαν γενόμενα.

2 Λογος Δεύτερος

1. Τὸ δ' ἀπὸ τούτου μηκέτι φέρων ἐγὼ τὴν ἐν τῷ κήτει δίαιταν ἀχθόμενός τε τῇ μονῇ μηχανὴν τινα ἐζήτουν, δι' ἧς ἂν ἐξελθεῖν γένοιτο · καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔδοξεν ἡμῖν διορύξασι κατὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον ἀποδρᾶναι, καὶ ἀρξάμενοι διεκόπτομεν · ἐπειδὴ δὲ προελθόντες ὅσον πέντε σταδίους οὐδὲν ἠνύομεν, τοῦ μὲν ὀρύγματος ἐπαυσάμεθα, τὴν δὲ ὕλην καῦσαι διέγνωνμεν · οὕτω γὰρ ἂν τὸ κῆτος ἀποθανεῖν · εἰ δὲ τοῦτο γένοιτο, ῥαδία ἔμελλεν ἡμῖν ἔσεσθαι ἡ ἔξοδος. ἀρξάμενοι οὖν ἀπὸ τῶν οὐραίων ἐκαίομεν, καὶ ἡμέρας μὲν ἐπτὰ καὶ ἴσας νύκτας ἀναισθήτως εἶχε τοῦ καύματος, ὀγδόῃ δὲ καὶ ἐνάτῃ συνίεμεν αὐτοῦ νοσοῦντος · ἀργότερον γοῦν ἀνέχασκε, καὶ εἴ ποτε ἀναχάνοι, ταχὺ συνέμυε. δεκάτῃ δὲ καὶ ἐνδεκάτῃ τέλεον ἀπονενέκρωτο καὶ δυσῶδες ἦν · τῇ δωδεκάτῃ δὲ μόλις ἐνενοήσαμεν, ὥς,

εἰ μή τις χανόντος αὐτοῦ ὑποστηρίξειε
τοὺς γομφίους, ὥστε μηκέτι συγκλεῖσθαι,
κινδυνεύσομεν κατακλεισθέντες ἐν νε-
κρῷ αὐτῷ ἀπολέσθαι · οὕτω δὴ μεγάλοις
δοκοῖς τὸ στόμα διερείσαντες τὴν ναῦν
ἐπεσκευάζομεν ὕδωρ τε ὡς ἐνι πλεῖστον
ἐμβαλλόμενοι καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτήδεια ·
κυβερνᾶν δ' ἔμελλεν ὁ Σκίνθαρος. τῇ δ'
ἐπιούσῃ τὸ μὲν ἤδη ἐτεθνήκει. 2. ἡμεῖς
δὲ ἀνελκύσαντες τὸ πλοῖον καὶ διὰ τῶν
ἄραιωμάτων διαγαγόντες καὶ ἐκ τῶν
ὁδόντων ἐξάψαντες ἡρέμα καθήκαμεν
ἐς τὴν θάλατταν · ἐπαναβάντες δὲ ἐπὶ
τὰ νῶτα καὶ θύσαντες τῷ Ποσειδῶνι
αὐτοῦ παρὰ τὸ τρόπαιον ἡμέρας τε τρεῖς
ἐπαυλισάμενοι — νηνεμία γὰρ ἦν — τῇ
τετάρτῃ ἀπεπλεύσαμεν. ἐνθα δὴ πολλοῖς
τῶν ἐκ τῆς ναυμαχίας νεκροῖς ἀπηντῶμεν
καὶ προσωκέλλομεν, καὶ τὰ σώματα κα-
ταμετροῦντες ἐθαυμάζομεν. καὶ ἡμέρας
μέν τινας ἐπλέομεν εὐκράτῳ ἀέρι χρώμε-
νοι, ἔπειτα βορέου σφοδροῦ πνεύσαντος

μέγα κρύος ἐγένετο καὶ ὑπ' αὐτοῦ πᾶν ἐπάγη τὸ πέλαγος οὐκ ἐπιπολῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς βάθος ὅσον ἐπὶ τετρακοσίας ὀργυιάς, ὥστε καὶ ἀποβάντας διαθεῖν ἐπὶ τοῦ κρυστάλλου. ἐπιμένοντος δὲ τοῦ πνεύματος φέρειν οὐ δυνάμενοι τοιόνδε τι ἐπενοήσαμεν — ὁ δὲ τὴν γνώμην ἀποφηνάμενος ἦν Σκίνθαρος — σκάψαντες γὰρ ἐν τῷ ὕδατι σπήλαιον μέγιστον ἐν τούτῳ ἐμείναμεν ἡμέρας τριάκοντα, πῦρ ἀνακαίοντες καὶ σιτούμενοι τοὺς ἰχθῦς · εὕρισκομεν δὲ αὐτοὺς ἀνορύττοντες. ἐπειδὴ δὲ ἤδη ἐπέλιπε τὰ ἐπιτήδεια, προσελθόντες καὶ τὴν ναῦν πεπηγυῖαν ἀνασπᾶσαντες καὶ πετάσαντες τὴν ὀθόνην ἐσυρόμεθα ὥσπερ πλέοντες λείως καὶ προσηνῶς ἐπὶ τοῦ πάγου διολισθαίνοντες. ἡμέρᾳ δὲ πέμπτῃ ἀλέα τε ἤδη ἦν καὶ ὁ πάγος ἐλύετο καὶ ὕδωρ πάντα αὔθις ἐγίνετο. 3. πλεύσαντες οὖν ὅσον τριακοσίους σταδίους νήσῳ μικρᾷ καὶ ἐρήμῃ προσηνέχθημεν, ἀφ' ἧς ὕδωρ λαβόντες —

ἐπελελοίπει γὰρ ἤδη — καὶ δύο ταύρους
ἀγρίους κατατοξεύσαντες ἀπεπλεύσαμεν.
οἱ δὲ ταῦροι οὗτοι τὰ κέρατα οὐκ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς εἶχον, ἀλλ’ ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς,
ὥσπερ ὁ Μῶμος ἡξίου. μετ’ οὐ πολὺ δὲ εἰς
πέλαγος ἐνεβαίνομεν, οὐχ ὕδατος, ἀλλὰ
γάλακτος · καὶ νῆσος ἐν αὐτῷ ἐφαίνετο
λευκὴ πλήρης ἀμπέλων. ἦν δὲ ἡ νῆσος
τυρὸς μέγιστος, πάνυ συμπεπηγώς, ὥς
ὕστερον ἐμφαγόντες ἐμάθομεν, πέντε
καὶ εἴκοσι σταδίων τὸ περίμετρον · αἱ
δὲ ἄμπελοι βοτρυῶν πλήρεις, οὐ μέντοι
οἶνον, ἀλλὰ γάλα ἐξ αὐτῶν ἀποθλίβον-
τες ἐπίνομεν. ἱερὸν δὲ ἐν μέσῃ τῇ νήσῳ
ἀνωκοδόμητο Γαλατείας τῆς Νηρηίδος,
ὥς ἐδήλου τὸ ἐπίγραμμα. ὅσον δ’ οὖν
χρόνον ἐκεῖ ἐμείναμεν, ὄψον μὲν ἡ γῆ καὶ
σιτίον ὑπῆρχε, ποτὸν δὲ τὸ γάλα τὸ ἐκ
τῶν βοτρυῶν. βασιλεύειν δὲ τῶν χωρίων
τούτων ἐλέγετο Τυρῶ ἡ Σαλμωνέως,
μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀπαλλαγὴν ταύτην
παρὰ τοῦ Ποσειδῶνος λαβοῦσα τὴν τιμὴν.

4. μείναντες δὲ ἡμέρας ἐν τῇ νήσῳ πέντε
τῇ ἕκτῃ ἐξωρμήσαμεν, αὖρας μὲν τινος
παραπεμπούσης, λειοκύμονος δὲ οὖσης
τῆς θαλάττης · τῇ ὀγδόῃ δὲ ἡμέρᾳ πλέον-
τες οὐκέτι διὰ τοῦ γάλακτος, ἀλλ' ἤδη
ἐν ἀλμυρῷ καὶ κυανῷ ὕδατι, καθορῶμεν
ἀνθρώπους πολλοὺς ἐπὶ τοῦ πελάγους
διαθέοντας, ἅπαντα ἡμῖν προσεικότας
καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ μεγέθη, πλὴν
τῶν ποδῶν μόνων · ταῦτα γὰρ φέλλινα
εἶχον · ἀφ' οὗ δὴ οἶμαι καὶ ἐκαλοῦντο
Φελλόποδες. ἐθαυμάζομεν οὖν ἰδόντες
οὐ βαπτιζομένους, ἀλλ' ὑπερέχοντας τῶν
κυμάτων καὶ ἀδεῶς ὁδοιποροῦντας. οἱ
δὲ καὶ προσήεσαν καὶ ἡσπάζοντο ἡμᾶς
Ἑλληνικῇ φωνῇ ἔλεγόν τε εἰς Φελλῶ τὴν
αὐτῶν πατρίδα ἐπείγεσθαι · μέχρι μὲν οὖν
τινος συνωδοιπόρουν ἡμῖν παραθέοντες,
εἶτα ἀποτραπόμενοι τῆς ὁδοῦ ἐβάδιζον
εὐπλοῖαν ἡμῖν ἐπευξάμενοι. μετ' ὀλίγον
δὲ πολλαὶ νῆσοι ἐφαίνοντο, πλησίον μὲν
ἐξ ἀριστερῶν ἡ Φελλῶ, εἰς ἣν ἐκεῖνοι

ἔσπευδον, πόλις ἐπὶ μεγάλου καὶ στρογ-
γύλου φελλοῦ κατοικουμένη · πόρρωθεν
δὲ καὶ μάλλον ἐν δεξιᾷ πέντε μέγισται
καὶ ὑψηλόταται, καὶ πῦρ πολὺ ἀπ' αὐτῶν
ἀνεκαίετο. 5. κατὰ δὲ τὴν πρῶραν μία πλα-
τεῖα καὶ ταπεινὴ, σταδίους ἐπέχουσα οὐκ
ἐλάττους πεντακοσίων. ἤδη δὲ πλησίον τε
ἤμεν καὶ θαυμαστὴ τις αὔρα περιέπνευ-
σεν ἡμᾶς, ἥδεῖα καὶ εὐώδης, οἷαν φησὶν
ὁ συγγραφεὺς Ἡρόδοτος ἀπόζειν τῆς
εὐδαίμονος Ἀραβίας. οἷον γὰρ ἀπὸ ῥόδων
καὶ ναρκίσσων καὶ ὑακίνθων καὶ κρίνων
καὶ ἴων, ἔτι δὲ μυρρίνης καὶ δάφνης καὶ
ἀμπελάνθης, τοιοῦτον ἡμῖν τὸ ἡδὺ προσέ-
βαλλεν. ἡσθέντες δὲ τῇ ὁσμῇ καὶ χρηστὰ
ἐκ μακρῶν πόνων ἐλπίσαντες κατ' ὀλίγον
ἤδη πλησίον τῆς νήσου ἐγιγνόμεθα. ἐνθα
δὴ καὶ καθεωρῶμεν λιμένας τε πολλοὺς
περὶ πᾶσαν ἀκλύστους καὶ μεγάλους
ποταμούς τε διαυγεῖς ἐξιόντας ἡρέμα ἐς
τὴν θάλατταν, ἔτι δὲ λειμῶνας καὶ ὕλας
καὶ ὄρνεα μουσικά, τὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἡϊόνων

ἄδοντα, πολλὰ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κλάδων ·
ἀήρ τε κοῦφος καὶ εὖπνους περιεκέχυτο
τὴν χώραν · καὶ αὖραι δέ τινες ἡδεῖαι
διαπνέουσαι ἡρέμα τὴν ὕλην διεσάλευον,
ὥστε καὶ ἀπὸ τῶν κλάδων κινουμένων
τερπνὰ καὶ συνεχῇ μέλη ἀπεσυρίζετο
ἐοικότα τοῖς ἐπ' ἐρημίας αὐλήμασι τῶν
πλαγίων αὐλῶν. καὶ μὴν καὶ βοή σύμ-
μικτος ἤκούετο ἄθρους, οὐ θορυβώδης,
ἀλλ' οἷα γένοιτ' ἂν ἐν συμποσίῳ, τῶν μὲν
αὐλούντων, τῶν δὲ ἐπαινούντων, ἐνίων
δὲ κροτούντων πρὸς αὐλὸν ἢ κιθάραν. 6.
τούτοις ἅπασι κηλούμενοι κατήχθημεν,
ὀρμίσαντες δὲ τὴν ναῦν ἀπεβαίνομεν τὸν
Σκίνθαρον ἐν αὐτῇ καὶ δύο τῶν ἐταίρων
ἀπολιπόντες. προϊόντες δὲ διὰ λειμῶνος
εὐανθοῦς ἐντυγχάνομεν τοῖς φρουροῖς
καὶ περιπόλοις, οἱ δὲ δήσαντες ἡμᾶς ῥο-
δίνοις στεφάνοις — οὗτος γὰρ μέγιστος
παρ' αὐτοῖς δεσμός ἐστιν — ἀνῆγον ὥς
τὸν ἄρχοντα, παρ' ὧν δὴ καθ' ὁδὸν ἠκού-
σαμεν ὥς ἡ μὲν νῆσος εἶη τῶν Μακάρων

προσαγορευομένη, ἀρχὸς δὲ ὁ Κρῆς Ῥαδάμανθυς. καὶ δὴ ἀναχθέντες ὡς αὐτὸν ἐν τάξει τῶν δικαζομένων ἔστημεν τέταρτοι. 7. ἦν δὲ ἡ μὲν πρώτη δίκη περὶ Αἴαντος τοῦ Τελαμῶνος, εἴτε χρή αὐτὸν συνεῖναι τοῖς ἥρωσιν εἴτε καὶ μή · κατηγορεῖτο δὲ αὐτοῦ ὅτι μεμήνηοι καὶ ἐαυτὸν ἀποκτάνοι. τέλος δὲ πολλῶν ῥηθέντων ἔγνω ὁ Ῥαδάμανθυς, νῦν μὲν αὐτὸν πίομενον τοῦ ἐλλεβόρου παραδοθῆναι Ἴπποκράτει τῷ Κῳ ἰατρῷ, ὕστερον δὲ σωφρονήσαντα μετέχειν τοῦ συμποσίου. 8. δευτέρα δὲ ἦν κρίσις ἐρωτική, Θησέως καὶ Μενελάου περὶ τῆς Ἑλένης διαγωνιζομένων, ποτέρῳ χρή αὐτὴν συνοικεῖν. καὶ ὁ Ῥαδάμανθυς ἐδίκασε Μενελάῳ συνεῖναι αὐτὴν ἅτε καὶ τοσαῦτα πονήσαντι καὶ κινδυνεύσαντι τοῦ γάμου ἕνεκα · καὶ γὰρ αὖ τῷ Θησεῖ καὶ ἄλλας εἶναι γυναῖκας τὴν τε Ἀμαζόνα καὶ τὰς τοῦ Μίνως θυγατέρας. 9. τρίτη δ' ἐδικάσθη περὶ προεδρίας Ἀλεξάνδρῳ τε τῷ Φιλίππου καὶ Ἀννίβᾳ τῷ Καρχηδονίῳ,

καὶ ἔδοξε προέχειν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ
θρόνος αὐτῷ ἐτέθη παρὰ Κῦρον τὸν
Πέρσῃν τὸν πρότερον. 10. τέταρτοι δὲ
ἡμεῖς προσήχθημεν · καὶ ὁ μὲν ἤρετο
τί παθόντες ἔτι ζῶντες ἱεροῦ χωρίου
ἐπιβαίημεν · ἡμεῖς δὲ πάντα ἐξῆς διη-
γησάμεθα. οὗτος δὲ μεταστησάμενος
ἡμᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐσκέπτετο καὶ
τοῖς συνέδροις ἐκοινοῦτο περὶ ἡμῶν.
συνήδρευον δὲ ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ Ἀρι-
στείδης ὁ δίκαιος ὁ Ἀθηναῖος. ὥς δὲ
ἔδοξεν αὐτῷ, ἀπεφήνατο, τῆς μὲν φιλο-
πραγμοσύνης καὶ τῆς ἀποδημίας, ἐπειδὴν
ἀποθάνωμεν, δοῦναι τὰς εὐθύνας, τὸ
δὲ νῦν ῥητὸν χρόνον μείναντας ἐν τῇ
νήσῳ καὶ συνδιαιτηθέντας τοῖς ἥρωσιν
ἀπελθεῖν. ἔταξε δὲ καὶ τὴν προθεσμίαν
τῆς ἐπιδημίας μὴ πλέον μηνῶν ἑπτὰ.
11. τοῦντεῦθεν ἡμῖν αὐτομάτων τῶν
στεφάνων περιρρυέντων ἐλελύμεθα καὶ
εἰς τὴν πόλιν ἡγόμεθα καὶ εἰς τὸ τῶν
Μακάρων συμπόσιον. αὕτη μὲν οὖν ἡ

πόλις πᾶσα χρυσῇ, τὸ δὲ τεῖχος περίκειται
σμαράγδινον · πύλαι δέ εἰσιν ἑπτά, πᾶσαι
μονόξυλοι κινναμώμινοι · τὸ μέντοι ἔδα-
φος τῆς πόλεως καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ τείχους
γῆ ἐλεφαντίνη · ναοὶ δὲ πάντων θεῶν
βηρύλλου λίθου ῥυκοδομημένοι, καὶ βωμοὶ
ἐν αὐτοῖς μέγιστοι μονόλιθοι ἀμεθύ-
στινοι, ἐφ' ὧν ποιοῦσι τὰς ἐκατόμβας.
περὶ δὲ τὴν πόλιν ῥεῖ ποταμὸς μύρου τοῦ
καλλίστου τὸ πλάτος πήχεων ἑκατὸν
βασιλικῶν, βάθος δὲ πεντήκοντα, ὥστε
νεῖν εὐμαρῶς. λουτρὰ δὲ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς
οἴκοι μεγάλοι ὑάλινοι, τῷ κινναμώμῳ
ἐγκαιόμενοι · ἀντὶ μέντοι ὕδατος ἐν ταῖς
πυέλοις δρόσος θερμὴ ἐστίν. 12. ἐσθῆτι
δὲ χρῶνται ἀραχνίοις λεπτοῖς, πορφυροῖς.
αὐτοὶ δὲ σώματα μὲν οὐκ ἔχουσιν, ἀλλ'
ἀναφεῖς καὶ ἄσαρκοί εἰσι, μορφήν δὲ καὶ
ιδέαν μόνην ἔχουσι καὶ ἐμφαίνουσι, καὶ
ἄσώματοι ὄντες ὁμῶς συνεστᾶσι καὶ
κιννοῦνται καὶ φρονοῦσι καὶ φωνὴν ἀφιᾶσι,
καὶ ὅλως ἔοικε γυμνὴ τις ἡ ψυχὴ αὐτῶν

περιπολεῖν τὴν τοῦ σώματος ὁμοιότητα
περικειμένῃ · εἰ γοῦν μὴ ἄψαιτό τις, οὐκ
ἂν ἐλέγξειε μὴ εἶναι σῶμα τὸ ὀρώμε-
νον · εἰσὶ γὰρ ὥσπερ σκιαὶ ὀρθαί, οὐ
μέλαιναι. γηράσκει δὲ οὐδεὶς, ἀλλ' ἐφ'
ἧς ἂν ἡλικίας ἔλθῃ παραμένει. οὐ μὴν
οὐδὲ νύξ παρ' αὐτοῖς γίνεται, οὐδὲ ἡμέρα
πάνυ λαμπρά · καθάπερ γὰρ τὸ λυκαυγὲς
ἤδη πρὸς ἕω μηδέπω ἀνατεΐλαντος ἡλίου,
τοιοῦτο φῶς ἐπέχει τὴν γῆν. καὶ μέντοι
καὶ ὥραν μίαν ἴσασι τοῦ ἔτους · ἀεὶ γὰρ
παρ' αὐτοῖς ἕαρ ἐστὶ καὶ εἷς ἄνεμος παρ'
αὐτοῖς πνεῖ ὁ ζέφυρος. 13. ἡ δὲ χώρα
πᾶσι μὲν ἀνθεσι, πᾶσι δὲ φυτοῖς ἡμέροις
τε καὶ σκιεροῖς τέθηλεν · αἱ μὲν γὰρ
ἄμπελοι δωδεκάφοροί εἰσι καὶ κατὰ μῆνα
ἕκαστον καρποφοροῦσι · τὰς δὲ ῥοιὰς
καὶ τὰς μηλέας καὶ τὴν ἄλλην ὀπώραν
ἔλεγον μὲν εἶναι τρισκαιδεκάφορον · ἐνὸς
γὰρ μηνὸς τοῦ παρ' αὐτοῖς Μινώου δις
καρποφορεῖ. ἀντὶ δὲ πυροῦ οἱ στάχυες
ἄρτον ἕτοιμον ἐπ' ἄκρων φύουσιν ὥσπερ

μύκητας. πηγαί δὲ περὶ τὴν πόλιν ὕδατος
μὲν πέντε καὶ ἐξήκοντα καὶ τριακόσiai,
μέλιτος δὲ ἄλλαι τοσαῦται, μύρου δὲ
πεντακόσiai, μικρότεραι μέντοι αὗται ·
καὶ ποταμοὶ γάλακτος ἑπτὰ καὶ οἴνου
ὀκτώ. 14. τὸ δὲ συμπόσιον ἔξω τῆς πόλε-
ως πεποιῆται ἐν τῷ Ἡλυσίῳ καλουμένῳ
πεδίῳ · λειμῶν δὲ ἐστὶ κάλλιστος καὶ περὶ
αὐτὸν ὕλη παντοῖα, πυκνή, ἐπισκιάζουσα
τοὺς κατακειμένους, καὶ στρωμνὴ μὲν ἐκ
τῶν ἀνθέων ὑποβέβληται. διακονοῦνται
δὲ καὶ διαφέρουσιν ἕκαστα οἱ ἄνεμοι
πλήν γε τοῦ οἰνοχοεῖν · τούτου γὰρ οὐ
δέονται, περὶ δὲ τὸ συμπόσιον ὑάλινά ἐστι
μεγάλα δένδρα τῆς διαυγεστάτης ὑάλου,
καὶ καρπὸς ἐστὶ τῶν δένδρων τούτων
ποτήρια παντοῖα καὶ τὰς κατασκευὰς καὶ
τὰ μεγέθη. ἐπειδὴν οὖν παρὶν τις ἐς τὸ
συμπόσιον, τρυγῆσας ἐν ἧ καὶ δύο τῶν
ἐκπωμάτων παρατίθεται, τὰ δὲ αὐτίκα
οἴνου πλήρη γίγνεται. οὕτω μὲν πίνουσιν.
ἀντὶ δὲ τῶν στεφάνων αἱ ἀηδόνες καὶ

τὰ ἄλλα μουσικὰ ὄρνεα ἐκ τῶν πλησίον
λειμώνων τοῖς στόμασιν ἀνθολογοῦντα
κατανίφει αὐτοὺς μετ' ὥδῃς ὑπερπετόμε-
να. καὶ μὴν καὶ μυρίζονται ὧδε · νεφέλαι
πυκναὶ ἀνασπάσασαι μύρον ἐκ τῶν πηγῶν
καὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐπιστᾶσαι ὑπὲρ τὸ
συμπόσιον ἡρέμα τῶν ἀνέμων ὑποθ-
λιβόντων ὕουσι λεπτόν ὥσπερ δρόσον. 15.
ἐπὶ δὲ τῷ δεῖπνῳ μουσικῇ τε καὶ ὥδαῖς
σχολάζουσιν · ᾄδεται δὲ αὐτοῖς τὰ τοῦ
᾽Ομήρου ἔπη μάλιστα · καὶ αὐτὸς γὰρ
πάρεστι καὶ συνευωχεῖται αὐτοῖς ὑπὲρ
τὸν ᾽Οδυσσεά κατακείμενος. οἱ μὲν οὖν
χοροὶ ἐκ παίδων εἰσὶ καὶ παρθένων ·
ἐξάρχουσι δὲ καὶ συνάδουσιν Εὐνομός
τε ὁ Λοκρὸς καὶ Ἀρίων ὁ Λέσβιος καὶ
Ἀνακρέων καὶ Στησίχορος · καὶ γὰρ
τοῦτον παρ' αὐτοῖς ἐθεασάμην, ἥδη τῆς
Ἑλένης αὐτῷ διηλλαγμένης. ἐπειδὴν δὲ
οὔτοι παύσωνται ᾄδοντες, δεύτερος χο-
ρὸς παρέρχεται ἐκ κύκνων καὶ χελιδόνων
καὶ ἀηδόνων. ἐπειδὴν δὲ καὶ οὔτοι ἄσσωσι,

τότε ἤδη ἡ πᾶσα ὕλη ἐπαυλεῖ τῶν ἀνέμων
καταρχόντων. 16. μέγιστον δὲ δὴ πρὸς
εὐφροσύνην ἐκεῖνο ἔχουσι · πηγαί εἰσι
δύο παρὰ τὸ συμπόσιον, ἡ μὲν γέλωτος, ἡ
δὲ ἡδονῆς · ἐκ τούτων ἐκατέρας πάντες ἐν
ἀρχῇ τῆς εὐωχίας πίνουσι καὶ τὸ λοιπὸν
ἡδόμενοι καὶ γελῶντες διάγουσι.

17. Βούλομαι δὲ εἰπεῖν καὶ τῶν
ἐπισήμων οὐστinas παρ' αὐτοῖς ἐθεασάμ-
ην · πάντας μὲν τοὺς ἡμιθέους καὶ τοὺς
ἐπὶ Ἴλιον στρατεύσαντας πλὴν γε τοῦ
Λοκροῦ Αἴαντος · ἐκεῖνον δὲ μόνον ἔφασ-
κον ἐν τῷ τῶν ἀσεβῶν χώρῳ κολάζεσθαι.
βαρβάρων δὲ Κύρους τε ἀμφοτέρους καὶ
τὸν Σκύθην Ἀνάχαρσιν καὶ τὸν Θρᾶκα
Ζάμολξιν καὶ Νουμᾶν τὸν Ἰταλιώτην, καὶ
μὴν καὶ Λυκοῦργον τὸν Λακεδαιμόνιον
καὶ Φωκίωνα καὶ Τέλλον τοὺς Ἀθηναίους,
καὶ τοὺς σοφοὺς ἄνευ Περιάνδρου. εἶ-
δον δὲ καὶ Σωκράτην τὸν Σωφρονίσκου
ἀδολεσχοῦντα μετὰ Νέστορος καὶ Πα-
λαμήδους · περὶ δὲ αὐτὸν ἦσαν Ὑάκινθος

τε ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ὁ Θεσπιεὺς Νάρ-
κισσος καὶ Ὑλας καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ
καλοί. καὶ μοι ἐδόκει ἐρᾶν τοῦ Ὑακίνθου
· τὰ πολλὰ γοῦν ἐκεῖνον διήλεγχεν. ἐλέ-
γετο δὲ χαλεπαίνειν αὐτῷ ὁ Ῥαδάμανθους
καὶ ἠπειληκέναι πολλάκις ἐκβαλεῖν αὐτὸν
ἐκ τῆς νήσου, ἣν φλυαρῇ καὶ μὴ ἐθέλη
ἄφεις τὴν εἰρωνείαν εὐωχεῖσθαι. Πλάτων
δὲ μόνος οὐ παρῆν, ἀλλ' ἐλέγετο καὶ
αὐτὸς ἐν τῇ ἀναπλασθείσῃ ὑπ' αὐτοῦ
πόλει οἰκεῖν χρώμενος τῇ πολιτείᾳ καὶ
τοῖς νόμοις οἷς συνέγραψεν. 18. οἱ μέντοι
ἄμφ' Ἀρίστιππόν τε καὶ Ἐπίκουρον τὰ
πρῶτα παρ' αὐτοῖς ἐφέροντο ἡδεῖς τε ὄν-
τες καὶ κεχαρισμένοι καὶ συμποτικώτατοι.
παρῆν δὲ καὶ Αἰσωπος ὁ Φρύξ · τούτῳ δὲ
ὅσα καὶ γελωτοποιῶ χρωῶνται. Διογένης
μέν γε ὁ Σινωπεὺς τοσοῦτον μετέβα-
λε τοῦ τρόπου, ὥστε γῆμαι μὲν Λαῖδα
τὴν ἐταίραν, ὀρχεῖσθαι δὲ πολλάκις ὑπὸ
μέθης ἀνιστάμενον καὶ παροινεῖν. τῶν δὲ
Στωϊκῶν οὐδεὶς παρῆν · ἔτι γὰρ ἐλέγοντο

ἀναβαίνειν τὸν τῆς ἀρετῆς ὄρθιον λόφον.
ἡκούομεν δὲ καὶ περὶ Χρυσίππου ὅτι
οὐ πρότερον αὐτῷ ἐπιβῆναι τῆς νήσου
θέμις, πρὶν τὸ τέταρτον ἑαυτὸν ἐλλε-
βορίσῃ. τοὺς δὲ Ἀκαδημαῖκούς ἔλεγον
ἐθέλειν μὲν ἐλθεῖν, ἐπέχειν δὲ ἔτι καὶ
διασκέπτεσθαι · μηδὲ γὰρ αὐτὸ τοῦτό πω
καταλαμβάνειν, εἰ καὶ νῆσός τις τοιαύτη
ἐστίν. ἄλλως τε καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ Ῥαδαμάν-
θυος, οἶμαι, κρίσιν ἐδεδοίκεσαν, ἅτε καὶ
τὸ κριτήριον αὐτοὶ ἀνηρηκότες. πολλοὺς
δὲ αὐτῶν ἔφασκον ὀρμηθέντας ἀκολου-
θεῖν τοῖς ἀφικνουμένοις, ὑπὸ νωθείας
δὲ ἀπολείπεσθαι μὴ καταλαμβάνοντας
καὶ ἀναστρέφειν ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ. 19.
οὗτοι μὲν οὖν ἦσαν οἱ ἀξιολογώτατοι
τῶν παρόντων. τιμῶσι δὲ μάλιστα τὸν
Ἀχιλλέα καὶ μετὰ τοῦτον Θησέα. περὶ
δὲ συνουσίας καὶ ἀφροδισίων οὕτω φρο-
νοῦσι · μίσγονται μὲν ἀναφανδὸν πάντων
ὁρώντων καὶ γυναιξὶ καὶ ἄρρεσι, καὶ
οὐδαμῶς τοῦτο αἰσχρὸν αὐτοῖς δοκεῖ ·

μόνος δὲ Σωκράτης διώμνυτο ἢ μὴν καθαρῶς πλησιάζειν τοῖς νέοις · καὶ μέντοι πάντες αὐτοῦ ἐπιорκεῖν κατεγίνωσκον · πολλάκις γοῦν ὁ μὲν Ὑάκινθος ἢ ὁ Νάρκισσος ὠμολόγουν, ἐκεῖνος δὲ ἡρνεῖτο. αἱ δὲ γυναικῆς εἰσι πᾶσι κοιναὶ καὶ οὐδεὶς φθονεῖ τῷ πλησίον, ἀλλ' εἰσὶ περὶ τοῦτο μάλιστα Πλατωνικώτατοι · καὶ οἱ παῖδες δὲ παρέχουσι τοῖς βουλομένοις οὐδὲν ἀντιλέγοντες.

20. Οὐπω δὲ δύο ἢ τρεῖς ἡμέραι διελήλυθεσαν, καὶ προσελθὼν ἐγὼ Ὅμηρῳ τῷ ποιητῇ, σχολῆς οὔσης ἀμφοῖν, τά τε ἄλλα ἐπυνθανόμην καὶ ὅθεν εἶη, λέγων τοῦτο μάλιστα παρ' ἡμῖν εἰσέτι νῦν ζητεῖσθαι. ὁ δὲ οὐδ' αὐτὸς μὲν ἀγνοεῖν ἔφασκεν ὥς οἱ μὲν Χῖον, οἱ δὲ Σμυρναῖον, πολλοὶ δὲ καὶ Κολοφώνιον αὐτὸν νομίζουσιν. εἶναι μέντοι γε ἔλεγε Βαβυλώνιος, καὶ παρά γε τοῖς πολίταις οὐχ Ὅμηρος, ἀλλὰ Τιγράνης καλεῖσθαι · ὕστερον δὲ ὁμηρεύσας παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀλλάξαι

τὴν προσηγορίαν. ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν
ἀθροισμένων στίχων ἐπηρώτων, εἰ ὑπ’
ἐκείνου εἰσὶν ἐγγεγραμμένοι. καὶ ὃς
ἔφασκε πάντας αὐτοῦ εἶναι. κατεγίνω-
σκον οὖν τῶν ἀμφὶ τὸν Ζηνόδοτον καὶ
Ἀρίσταρχον γραμματικῶν πολλὴν τὴν
ψυχρολογίαν. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἱκανῶς ἀπε-
κρίνατο, πάλιν αὐτὸν ἡρώτων τί δὴ ποτε
ἀπὸ τῆς μῆνιδος τὴν ἀρχὴν ἐποίησατο .
καὶ ὃς εἶπεν οὕτως ἐπελθεῖν αὐτῷ μηδὲν
ἐπιτηδεύσαντι. καὶ μὴν κάκεῖνο ἐπεθύ-
μουν εἰδέναι, εἰ προτέραν ἔγραψε τὴν
Ὀδύσσειαν τῆς Ἰλιάδος, ὥς οἱ πολλοί
φασιν . ὁ δὲ ἡρνεῖτο. ὅτι μὲν γὰρ οὐδὲ
τυφλὸς ἦν, ὃ καὶ αὐτὸ περὶ αὐτοῦ λέγου-
σιν, αὐτίκα ἠπιστάμην . ἑώρα γάρ, ὥστε
οὐδὲ πυνθάνεσθαι ἐδεόμην. πολλάκις δὲ
καὶ ἄλλοτε τοῦτο ἐποίουν, εἴ ποτε αὐτὸν
σχολὴν ἄγοντα ἑώρων . προσιών γάρ τι
ἐπυνθανόμην αὐτοῦ, καὶ ὃς προθύμως
πάλιν ἀπεκρίνατο, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν
δίκην, ἐπειδὴ ἐκράτησεν . ἦν γάρ τις

γραφὴ κατ' αὐτοῦ ἐπενηνεγμένη ὕβρεως
ὑπὸ Θερσίτου ἐφ' οἷς αὐτὸν ἐν τῇ ποιήσει
ἔσκωψε, καὶ ἐνίκησεν Ὅμηρος Ὀδυσ-
σέως συναγορεύοντος. 21. κατὰ δὲ τοὺς
αὐτοὺς χρόνους ἀφίκετο καὶ Πυθαγόρας
ὁ Σάμιος ἐπτάκις ἀλλαγείς καὶ ἐν το-
σούτοις ζῷοις βιοτεύσας καὶ ἐκτελέσας
τῆς ψυχῆς τὰς περιόδους. ἦν δὲ χρυσοῦς
ὅλον τὸ δεξιὸν ἡμίτομον. καὶ ἐκρίθη μὲν
συμπολιτεύσασθαι αὐτοῖς, ἐνεδοιάζετο δὲ
ἔτι πότερον Πυθαγόραν ἢ Εὐφορβον χρή
αὐτὸν ὀνομάζειν. ὁ μέντοι Ἐμπεδοκλῆς
ἦλθε μὲν καὶ οὗτος, περίεφθος καὶ τὸ σῶ-
μα ὅλον ὠπτημένος · οὐ μὲν παρεδέχθη
καίτοι πολλὰ ἱκετεύων.

22. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐνέστη ὁ
ἀγὼν τὰ παρ' αὐτοῖς Θανατούσια. ἡγω-
νοθέτει δὲ Ἀχιλλεὺς τὸ πέμπτον καὶ
Θησεὺς τὸ ἑβδομον. τὰ μὲν οὖν ἄλλα
μακρὸν ἂν εἶη λέγειν · τὰ δὲ κεφάλαια
τῶν πραχθέντων διηγήσομαι. πάλην
μὲν ἐνίκησε Κᾶρος ὁ ἀφ' Ἡρακλέους

Ὀδυσσέα περὶ τοῦ στεφάνου καταγωνισάμενος · πυγμὴ δὲ ἴση ἐγένετο Ἀρείου τε τοῦ Αἰγυπτίου, ὃς ἐν Κορίνθῳ τέθαιπται, καὶ Ἐπειοῦ ἀλλήλοις συνελθόντων. παγκρατίου δὲ ἄθλα οὐ τίθεται παρ' αὐτοῖς. τὸν μέντοι δρόμον οὐκέτι μέμνημαι ὅστις ἐνίκησε. ποιητῶν δὲ τῇ μὲν ἀληθείᾳ παρὰ πολὺ ἐκράτει Ὅμηρος, ἐνίκησε δὲ ὅμως Ἡσίοδος. τὰ δὲ ἄθλα ἦν ἅπασι στέφανος πλακεῖς ἐκ πτερῶν ταωνείων.

23. Ἄρτι δὲ τοῦ ἀγῶνος συντετελεσμένου ἡγγέλλοντο οἱ ἐν τῷ χώρῳ τῶν ἀσεβῶν κολαζόμενοι ἀπορρήξαντες τὰ δεσμὰ καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπικρατήσαντες ἐλαύνειν ἐπὶ τὴν νῆσον · ἡγεῖσθαι δὲ αὐτῶν Φάλαριν τε τὸν Ἀκραγαντῖνον καὶ Βούσιριν τὸν Αἰγύπτιον καὶ Διομήδην τὸν Θρᾶκα καὶ τοὺς περὶ Σκείρωνα καὶ Πιτυοκάμπτην. ὥς δὲ ταῦτα ἤκουσεν ὁ Ῥαδάμανθυς, ἐκτάττει τοὺς ἥρωας ἐπὶ τῆς ἡϊόνος · ἡγεῖτο δὲ Θησεύς τε καὶ

Ἀχιλλεὺς καὶ Αἴας ὁ Τελαμώνιος ἤδη
σωφρονῶν · καὶ συμμίζαντες ἐμάχοντο
καὶ ἐνίκησαν οἱ ἥρωες Ἀχιλλέως τὰ πλεῖ-
στα κατορθώσαντος. ἤριστευσε δὲ καὶ
Σωκράτης ἐπὶ τῷ δεξιῷ ταχθεὶς πολὺ
μᾶλλον ἢ ὅτε ζῶν ἐπὶ Δηλίῳ ἐμάχετο.
προσιόντων γὰρ τῶν πολεμίων οὐκ ἔφυγε
καὶ τὸ πρόσωπον ἄτρεπτος ἦν · ἐφ' οἷς καὶ
ὕστερον ἐξηρέθη αὐτῷ ἀριστεῖον, καλός
τε καὶ μέγιστος παράδεισος ἐν τῷ προα-
στείῳ, ἔνθα καὶ συγκαλῶν τοὺς ἐταίρους
διελέγετο Νεκρακαδημίαν τὸν τόπον
προσαγορεύσας. 24. συλλαβόντες οὖν
τοὺς νενικημένους καὶ δῆσαντες αὖθις
ἀπέπεμψαν ἔτι μᾶλλον κολασθησομένους.
ἔγραψε δὲ καὶ ταύτην τὴν μάχην Ὅμηρος
καὶ ἀπιόντι μοι ἔδωκε τὰ βιβλία κομίζειν
τοῖς παρ' ἡμῖν ἀνθρώποις · ἀλλ' ὕστερον
καὶ ταῦτα μετὰ τῶν ἄλλων ἀπωλέσαμεν.
ἦν δὲ ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος αὕτη, νῦν
δὲ μοι ἔννεπε, Μοῦσα, μάχην νεκύων
ἡρώων. τότε δ' οὖν κυάμους ἐψήσαντες,

ὥσπερ παρ' αὐτοῖς νόμος ἐπειδὴν τὸν πόλεμον κατορθώσωσιν, εἰστιῶντο τὰ ἐπινίκια καὶ ἐορτὴν μεγάλην ἤγον· μόνος δὲ ταύτης οὐ μετεῖχε Πυθαγόρας, ἀλλ' ἄσιτος πόρρω ἐκαθέζετο μυσαιτόμενος τὴν κυανοφαγίαν.

25. Ἦδη δὲ μηνῶν ἕξ διεληλυθότων περὶ μεσοῦντα τὸν ἑβδομον νεώτερα συνίστατο πράγματα· ὁ Κινύρας ὁ τοῦ Σκινθάρου παῖς μέγας τε ὢν καὶ καλὸς ἦρα ἐπὶ πολὺν χρόνον ἤδη τῆς Ἑλένης, καὶ αὕτη δὲ οὐκ ἀφανὴς ἦν ἐπινῶς ἀγαπῶσα τὸν νεανίσκον· πολλάκις γοῦν καὶ διένευον ἀλλήλοις ἐν τῷ συμποσίῳ καὶ προὔπινον καὶ μόνοι ἐξανιστάμενοι ἐπλανῶντο περὶ τὴν ὕλην. καὶ δὴ ποτε ὑπὸ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἀμηχανίας ἐβουλεύσατο ὁ Κινύρας ἀρπάσας τὴν Ἑλένην φυγεῖν. ἐδόκει δὲ κάκεινη ταῦτα, οἷχεσθαι ἀπιόντας ἕς τινα τῶν ἐπικειμένων νήσων, ἧτοι ἐς τὴν Φελλῶ ἢ ἐς τὴν Τυρόεσσαν. συνωμότας δὲ πάλαι προσειλήφεσαν τρεῖς

τῶν ἐταίρων τῶν ἐμῶν τοὺς θρασυτάτους.
τῷ μέντοι πατρὶ ταῦτα οὐκ ἐμήνυσεν ·
ἡπίστατο γὰρ ὑπ' αὐτοῦ κωλυθησόμενος.
ὥς δὲ ἐδόκει αὐτοῖς, ἐτέλουν τὴν ἐπι-
βουλήν. καὶ ἐπειδὴ νύξ ἐγένετο — ἐγὼ
μὲν οὐ παρήμην · ἐτύγχανον γὰρ ἐν τῷ
συμποσίῳ κοιμώμενος — οἱ δὲ λαθόντες
τοὺς ἄλλους ἀναλαβόντες τὴν Ἑλένην
ὑπὸ σπουδῆς ἀνήχθησαν. 26. περὶ δὲ τὸ
μεσονύκτιον ἀνεγρόμενος ὁ Μενέλεως
ἐπεὶ ἔμαθε τὴν εὐνὴν κενὴν τῆς γυναικός,
βοήν τε ἴστη καὶ τὸν ἀδελφὸν παραλαβὼν
ῥῆι πρὸς τὸν βασιλέα τὸν Ῥαδάμανθυν.
ἡμέρας δὲ ὑποφαινούσης ἔλεγον οἱ σκο-
ποὶ καθορᾶν τὴν ναῦν πολὺ ἀπέχουσιν ·
οὕτω δὲ ἐμβιβάσας ὁ Ῥαδάμανθυς πεντή-
κοντα τῶν ἡρώων εἰς ναῦν μονόξυλον
ἀσφοδελίνην παρήγγειλε διώκειν · οἱ δὲ
ὑπὸ προθυμίας ἐλαύνοντες περὶ μεσημ-
βρίαν καταλαμβάνουσιν αὐτοὺς ἄρτι ἐς
τὸν γαλακτώδη ὠκεανὸν ἐμβαίνοντας
πλησίον τῆς Τυροέσσης · παρὰ τοσοῦτον

ἤλθον διαδρᾶναι · καὶ ἀναδησάμενοι τὴν
ναῦν ἀλύσει ῥοδίνῃ κατέπλεον. ἡ μὲν
οὖν Ἑλένη ἐδάκρυνε τε καὶ ῥοδύνετο καὶ
ἐνεκαλύπτετο, τοὺς δὲ ἀμφὶ τὸν Κινύραν
ἀνακρίνας πρότερον ὁ Ῥαδάμανθυς, εἴ
τινες καὶ ἄλλοι αὐτοῖς συνίσασιν, ὥς
οὐδένα εἶπον, ἐκ τῶν αἰδοίων δῆσας
ἀπέπεμψεν ἐς τὸν τῶν ἀσεβῶν χῶρον
μαλάχῃ πρότερον μαστιγωθέντας. 27.
ἐψηφίσαντο δὲ καὶ ἡμᾶς ἐμπροθέσμους
ἐκπέμπειν ἐκ τῆς νήσου τὴν ἐπιοῦσαν
ἡμέραν μόνῃν ἐπιμείναντας. ἐνταῦθα δὲ
ἐγὼ ἐποτνιώμην τε καὶ ἐδάκρυον οἷα
ἔμελλον ἀγαθὰ καταλιπὼν αὖθις πλαν-
ηθῆσεσθαι. αὐτοὶ μέντοι παρεμυθοῦντο
λέγοντες οὐ πολλῶν ἐτῶν ἀφίξεσθαι
πάλιν ὥς αὐτούς, καὶ μοι ἤδη θρόνον
τε καὶ κλισίαν ἐς τοῦπιόν ἐπεδείκνυσαν
πλησίον τῶν ἀρίστων. ἐγὼ δὲ προσελθὼν
τῷ Ῥαδαμάνθῳι πολλὰ ἱκέτευον εἰπεῖν τὰ
μέλλοντα καὶ ὑποδεῖξαι μοι τὸν πλοῦν.
ὁ δὲ ἔφασκεν ἀφίξεσθαι μὲν ἐς τὴν πα-

τρίδα πολλά πρότερον πλανηθέντα καὶ
κινδυνεύσαντα, τὸν δὲ χρόνον οὐκέτι τῆς
ἐπανόδου προσθεῖναι ἠθέλησεν · ἀλλὰ
δὴ καὶ δεικνὺς τὰς πλησίον νήσους —
ἐφαίνοντο δὲ πέντε τὸν ἀριθμόν, ἄλλη
δὲ ἕκτη πόρρωθεν — ταύτας μὲν εἶναι
ἔφασκε τὰς τῶν ἀσεβῶν, τὰς πλησίον,
Ἄφ' ὧν, ἔφη, ἤδη τὸ πολὺ πῦρ ὀρᾷς
καιόμενον, ἕκτη δὲ ἐκείνη τῶν ὀνείρων ἡ
πόλις · μετὰ ταύτην δὲ ἡ τῆς Καλυψοῦς
νῆσος, ἀλλ' οὐδέπω σοι φαίνεται. ἐπειδὴν
δὲ ταύτας παραπλεύσης, τότε δὴ ἀφίξῃ ἐς
τὴν μεγάλην ἡπειρον τὴν ἐναντίαν τῇ ὑφ'
ὕμῶν κατοικουμένη · ἐνταῦθα δὴ πολλὰ
παθῶν καὶ ποικίλα ἔθνη διελθὼν καὶ
ἀνθρώποις ἀμίκτοις ἐπιδημήσας χρόνῳ
ποτὲ ἤξεις εἰς τὴν ἐτέραν ἡπειρον. τοσαῦ-
τα εἶπε. 28. καὶ ἀνασπᾶσας ἀπὸ τῆς γῆς
μαλάχης ῥίζαν ὠρεξέ μοι, ταύτη κελεύσας
ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις προσεύχεσ-
θαι · παρήνεσε δὲ καὶ εἴ ποτε ἀφικοίμην
ἐς τήνδε τὴν γῆν, μήτε πῦρ μαχαίρα σκα-

λεύειν μήτε θέρμους ἐσθίειν μήτε παιδὶ
ὑπὲρ τὰ ὀκτωκαίδεκα ἔτη πλησιάζειν .
τούτων γὰρ ἂν μεμνημένον ἐλπίδας ἔχειν
τῆς εἰς τὴν νῆσον ἀφίξεως. τότε μὲν οὖν
τὰ περὶ τὸν πλοῦν παρσκευαζόμεν, καὶ
ἐπεὶ καιρὸς ἦν, συνειστιώμην αὐτοῖς. τῇ
δὲ ἐπιούσῃ προσελθὼν πρὸς Ὅμηρον
τὸν ποιητὴν ἐδεήθην αὐτοῦ ποιῆσαί μοι
δίστιχον ἐπίγραμμα . καὶ ἐπειδὴ ἐποίησε,
στήλῃν βηρύλλου λίθου ἀναστήσας ἐπέ-
γραψα πρὸς τῷ λιμένι. τὸ δὲ ἐπίγραμμα
ἦν τοιόνδε .

Λουκιανὸς τάδε πάντα φίλος
μακάρεσσι θεοῖσιν
εἶδέ τε καὶ πάλιν ἦλθεν ἐὴν ἐς πατρί-
δα γαῖαν.

29. μείνας δὲ κάκεινῃν τὴν ἡμέραν
τῆς ἐπιούσης ἀνηγόμεν τῶν ἡρώων πα-
ραπεμπόντων. ἔνθα μοι καὶ Ὀδυσσεὺς
προσελθὼν λάθρα τῆς Πηνελόπης δίδω-
σιν ἐπιστολὴν εἰς Ὠκυγίαν τὴν νῆσον
Καλυψοῖ κομίζειν. συνέπεμψε δέ μοι ὁ

Ῥαδάμανθους τὸν πορθμέα Ναύπλιον, ἵν’
εἰ καταχθείημεν ἐς τὰς νήσους, μηδεὶς
ἡμᾶς συλλάβῃ ἅτε κατ’ ἄλλην ἐμπορίαν
καταπλέοντας. ἐπεὶ δὲ τὸν εὐώδη ἀέρα
προϊόντες παρεληλύθειμεν, αὐτίκα ἡμᾶς
ὁσμή τε δεινὴ διεδέχετο οἶον ἀσφάλτου
καὶ θείου καὶ πίττης ἅμα καιομένων, καὶ
κνῖσα δὲ πονηρὰ καὶ ἀφόρητος ὥσπερ
ἀπ’ ἀνθρώπων ὀπτωμένων, καὶ ὁ ἀήρ
ζοφερός καὶ ὁμιχλώδης, καὶ κατέσταζεν
ἐξ αὐτοῦ δρόσος πιττίνη · ἤκούομεν δὲ
καὶ μαστίγων ψόφον καὶ οἰμωγὴν ἀν-
θρώπων πολλῶν. 30. ταῖς μὲν οὖν ἄλλαις
οὐ προσέσχομεν, ἧ δὲ ἐπέβημεν, τοιάδε
ἦν · κύκλω μὲν πᾶσα κρημνώδης καὶ
ἀπόξυρος, πέτραις τραχέσι κατεσκλη-
κυῖα, δένδρον δ’ οὐδὲν οὐδὲ ὕδωρ ἐνῆν ·
ἀνερπύσαντες δὲ ὅμως κατὰ τοὺς κρημ-
νοὺς προήειμεν διὰ τινος ἀκανθώδους
καὶ σκολόπων μεστῆς ἀτραποῦ, πολλὴν
ἀμορφίαν τῆς χώρας ἐχούσης. ἐλθόντες
δὲ ἐπὶ τὴν εἰρκτὴν καὶ τὸ κολαστήριον

πρῶτα μὲν τὴν φύσιν τοῦ τόπου ἐθαυμά-
ζομεν · τὸ μὲν γὰρ ἔδαφος αὐτὸ μαχαίραις
καὶ σκόλοφι πάντῃ ἐξηνθήκει, κύκλῳ δὲ
ποταμοὶ περιέρρεον, ὁ μὲν βορβόρου, ὁ
δὲ δεύτερος αἵματος, ὁ δὲ ἔνδον πυρός,
πάνυ μέγας οὗτος καὶ ἀπέρατος, καὶ
ἔρρει ὥσπερ ὕδωρ καὶ ἐκυματοῦτο ὡς-
περ θάλαττα, καὶ ἰχθῦς δὲ εἶχε πολλούς,
τοὺς μὲν δαλοῖς προσεικότας, τοὺς δὲ
μικροὺς ἄνθραξι πεπυρωμένοις, ἐκάλουν
δὲ αὐτοὺς λυχνίσκους. 31. εἵσοδος δὲ
μία στενὴ διὰ πάντων, καὶ πυλωρὸς ἐφ-
ειστήκει Τίμων ὁ Ἀθηναῖος. παρελθόντες
δὲ ὅμως τοῦ Ναυπλίου καθηγουμένου
ἑωρῶμεν κολαζομένους πολλοὺς μὲν
βασιλέας, πολλοὺς δὲ καὶ ιδιώτας, ὧν
ἐνίους καὶ ἐγνωρίζομεν · εἶδομεν δὲ καὶ
τὸν Κινύραν καπνῷ ὑποτυφόμενον ἐκ
τῶν αἰδοίων ἀπηρτημένον. προσετίθεσαν
δὲ οἱ περιηγηταὶ καὶ τοὺς ἐκάστων βίους
καὶ τὰς αἰτίας ἐφ' αἷς κολάζονται · καὶ
μεγίστας ἀπασῶν τιμωρίας ὑπέμενον

οἱ φευσάμενοί τι παρὰ τὸν βίον καὶ οἱ
μὴ τάληθῇ συγγεγραφότες, ἐν οἷς καὶ
Κτησίας ὁ Κνίδιος ἦν καὶ Ἡρόδοτος καὶ
ἄλλοι πολλοί. τούτους οὖν ὁρῶν ἐγὼ
χρηστάς εἶχον εἰς τοῦπιόν τὰς ἐλπίδας ·
οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ ψεῦδος εἰπόντι συνη-
πιστάμην. 32. ταχέως δ' οὖν ἀναστρέψας
ἐπὶ τὴν ναῦν — οὐδὲ γὰρ ἡδυνάμην φέρειν
τὴν ὄψιν — ἀσπασάμενος τὸν Ναύπλιον
ἀπέπλευσα · καὶ μετ' ὀλίγον ἐφαίνετο
πλησίον ἢ τῶν ὀνείρων νῆσος, ἀμυδρὰ
καὶ ἀσαφὴς ἰδεῖν · εἶχε δὲ καὶ αὕτη τι
τοῖς ὀνείροις παραπλήσιον · ὑπεχώρει
γὰρ προσιόντων ἡμῶν καὶ ὑπέφευγε καὶ
πορρωτέρω ὑπέβαινε. καταλαβόντες δέ
ποτε αὐτὴν καὶ ἐσπλεύσαντες ἐς τὸν Ὑπ-
νον λιμένα προσαγορευόμενον πλησίον
τῶν πυλῶν τῶν ἐλεφαντίνων, ἥ τὸ τοῦ
Ἀλεκτρυόνος ἱερόν ἐστι, περὶ δείλῃν
ὀψίαν ἀπεβαίνομεν, παρελθόντες δὲ ἐς
τὴν πόλιν πολλοὺς ὀνείρους καὶ ποικίλους
ἑωρῶμεν. πρῶτον δὲ βούλομαι περὶ τῆς

πόλεως εἰπεῖν, ἐπεὶ μὴδὲ ἄλλω τινὶ γέ-
γραπται περὶ αὐτῆς, ὃς δὲ καὶ μόνος
ἐπεμνήσθη Ὅμηρος, οὐ πάνυ ἀκριβῶς
συνέγραψε. 33. κύκλῳ μὲν περὶ πᾶσαν
αὐτὴν ὕλη ἀνέστηκε, τὰ δένδρα δὲ ἐστὶ
μήκωνες ὕψηλαὶ καὶ μανδραγόραι καὶ
ἐπ' αὐτῶν πολὺ τι πλῆθος νυκτερίδων
· τοῦτο γὰρ μόνον ἐν τῇ νήσῳ γίνεται
ὄρνεον. ποταμὸς δὲ παραρρεῖ πλησίον
ὁ ὑπ' αὐτῶν καλούμενος Νυκτιπόρος,
καὶ πηγαὶ δύο παρὰ τὰς πύλας · ὀνόματα
καὶ ταύταις, τῇ μὲν Νήγρετος, τῇ δὲ
Παννυχία. ὁ περίβολος δὲ τῆς πόλεως
ὕψηλός τε καὶ ποικίλος, ἱριδι τὴν χροάν
ὁμοιότατος. πύλαι μέντοι ἔπεισιν οὐ δύο,
καθάπερ Ὅμηρος εἶρηκεν, ἀλλὰ τέτταρες,
δύο μὲν πρὸς τὸ τῆς Βλακείας πεδῖον
ἀποβλέπουσαι, ἡ μὲν σιδηρᾶ, ἡ δὲ ἐκ
κεράμου πεπονημένη, καθ' ἃς ἐλέγοντο
ἀποδημεῖν αὐτῶν οἳ τε φοβεροὶ καὶ φονι-
κοὶ καὶ ἀπηνεῖς, δύο δὲ πρὸς τὸν λιμένα
καὶ τὴν θάλατταν, ἡ μὲν κερατίνη, καθ'

ἦν ἡμεῖς παρήλθομεν, ἡ δὲ ἐλεφαντίνη.
εἰσιόντι δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐν δεξιᾷ μὲν
ἐστὶ τὸ Νυκτῶον · σέβουσι γὰρ θεῶν
ταύτην μάλιστα καὶ τὸν Ἀλεκτρυόνα ·
ἐκείνῳ δὲ πλησίον τοῦ λιμένος τὸ ἱερὸν
πεποιήται. ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ τοῦ Ὑπνου
βασίλεια. οὗτος γὰρ δὴ ἄρχει παρ' αὐτοῖς
σατράπας δύο καὶ ὑπάρχους πεπονημένους,
Ταραξίωνά τε τὸν Ματαιογένους καὶ
Πλουτοκλέα τὸν Φαντασίωνος. ἐν μέσῃ
δὲ τῇ ἀγορᾷ πηγή τίς ἐστίν, ἣν καλοῦσι
Καρεῶτιν · καὶ πλησίον ναοὶ δύο, Ἀπάτης
καὶ Ἀληθείας · ἐνθα καὶ τὸ ἄδυτόν ἐστιν
αὐτοῖς καὶ τὸ μαντεῖον, οὗ προειστήκει
προφητεύων Ἀντιφῶν ὁ τῶν ὀνείρων
ὑποκριτής, ταύτης παρὰ τοῦ Ὑπνου
λαχῶν τῆς τιμῆς. 34. αὐτῶν μέντοι τῶν
ὀνείρων οὔτε φύσις οὔτε ἰδέα ἡ αὐτή.
ἀλλ' οἱ μὲν μακροὶ τε ἦσαν καὶ μαλακοὶ
καὶ καλοὶ καὶ εὐειδεῖς, οἱ δὲ σκληροὶ καὶ
μικροὶ καὶ ἄμορφοι, καὶ οἱ μὲν χρύσειοι,
ὥς ἐδόκουν, οἱ δὲ ταπεινοὶ τε καὶ εὐτελεῖς.

ἦσαν δ' ἐν αὐτοῖς καὶ πτερωτοὶ τινες καὶ
τερατώδεις, καὶ ἄλλοι καθάπερ ἐς πομπὴν
διεσκευασμένοι, οἱ μὲν ἐς βασιλέας, οἱ
δὲ ἐς θεούς, οἱ δὲ εἰς ἄλλα τοιαῦτα
κεκοσμημένοι. πολλοὺς δὲ αὐτῶν καὶ
ἐγνωρίσαμεν πάλαι παρ' ἡμῖν ἐωρακότες,
οἱ δὴ καὶ προσήεσαν καὶ ἡσπάζοντο ὡς
ἄν καὶ συνήθεις ὑπάρχοντες, καὶ πα-
ραλαβόντες ἡμᾶς καὶ κατακοιμίσαντες
πάνυ λαμπρῶς καὶ δεξιῶς ἐξένιζον, τήν
τε ἄλλην ὑποδοχὴν μεγαλοπρεπῇ κατασ-
κευάσαντες καὶ ὑπισχνούμενοι βασιλέας
τε ποιήσῃν καὶ σατράπας. ἔνιοι δὲ καὶ
ἀπῆγον ἡμᾶς εἰς τὰς πατρίδας καὶ τοὺς
οἰκείους ἐπεδείκνυον καὶ αὐθημερὸν
ἐπανῆγον. 35. ἡμέρας μὲν οὖν τριάκοντα
καὶ ἴσας νύκτας παρ' αὐτοῖς ἐμείναμεν
καθεύδοντες καὶ εὐωχούμενοι. ἔπειτα
ἄφνω βροντῆς μεγάλης καταρραγείσης
ἀνεγρόμενοι καὶ ἀναθορόντες ἀνήχθη-
μεν ἐπισιτισάμενοι. τριταῖοι δ' ἐκεῖθεν τῇ
᾽Ωλυγίᾳ νήσῳ προσσχόντες ἐπιβαίνομεν.

πρότερον δ' ἐγὼ λύσας τὴν ἐπιστολὴν
ἀνεγίνωσκον τὰ γεγραμμένα. ἦν δὲ τοιά-
δε · „Ὀδυσσεὺς Καλυψοῖ χαίρειν. Ἴσθι
με, ὥς τὰ πρῶτα ἐξέπλευσα παρὰ σοῦ
τὴν σχεδίαν κατασκευασάμενος, ναυαγία
χρησάμενον μόλις ὑπὸ Λευκοθέας δια-
σωθῆναι εἰς τὴν τῶν Φαιάκων χώραν, ὕφ'
ᾧ ἐς τὴν οἰκείαν ἀποπεμφθεὶς κατέλα-
βον πολλοὺς τῆς γυναικὸς μνηστῆρας ἐν
τοῖς ἡμετέροις τρυφῶντας · ἀποκτείνας
δὲ ἅπαντας ὑπὸ Τηλεγόνου ὕστερον τοῦ
ἐκ Κίρκης μοι γενομένου ἀνηρέθην, καὶ
νῦν εἰμι ἐν τῇ Μακάρων νήσῳ πάνυ με-
τανοῶν ἐπὶ τῷ καταλιπεῖν τὴν παρὰ σοὶ
δίαιταν καὶ τὴν ὑπὸ σοῦ προτεινομέν-
ην ἀθανασίαν. ἦν οὖν καιροῦ λάβωμαι,
ἀποδράς ἀφίξομαι πρὸς σέ.“ ταῦτα μὲν
ἐδήλου ἡ ἐπιστολή, καὶ περὶ ἡμῶν, ὅπως
ξενισθῶμεν. 36. ἐγὼ δὲ προελθὼν ὀλίγον
ἀπὸ τῆς θαλάττης εὗρον τὸ σπήλαιον
τοιοῦτον οἶον Ὅμηρος εἶπε, καὶ αὐτὴν
ταλασιουργοῦσαν. ὥς δὲ τὴν ἐπιστολὴν

ἔλαβε καὶ ἐπελέξατο, πρῶτα μὲν ἐπὶ πολὺ
ἐδάκρυεν, ἔπειτα δὲ παρεκάλει ἡμᾶς ἐπὶ
ξενίᾳ καὶ εἰστία λαμπρῶς καὶ περὶ τοῦ
Ὀδυσσέως ἐπυνθάνετο καὶ περὶ τῆς
Πηνελόπης, ὅποια τε εἶη τὴν ὄψιν καὶ
εἰ σώφρων, καθάπερ Ὀδυσσεὺς πάλαι
περὶ αὐτῆς ἐκόμπαζε · καὶ ἡμεῖς τοιαῦτα
ἀπεκρινάμεθα, ἐξ ὧν εἰκάζομεν εὐφρα-
νεῖσθαι αὐτήν. τότε μὲν οὖν ἀπελθόντες
ἐπὶ τὴν ναῦν πλησίον ἐπὶ τῆς ἡϊόνος
ἐκοιμήθημεν. 37. ἔωθεν δὲ ἀνηγόμεθα
σφοδρότερον κατιόντος τοῦ πνεύματος ·
καὶ δὴ χειμασθέντες ἡμέρας δύο τῇ τρίτῃ
περιπίπτομεν τοῖς Κολοκυνθοπειραταῖς.
ἄνθρωποι δὲ εἰσιν οὗτοι ἄγριοι ἐκ τῶν
πλησίον νήσων ληστεύοντες τοὺς πα-
ραπλέοντας. τὰ πλοῖα δὲ ἔχουσι μεγάλα
κολοκύνθινα τὸ μῆκος πήχεων ἐξήκοντα
· ἐπειδὴν γὰρ ξηράνωσι τὴν κολόκυν-
θαν, κοιλάναντες αὐτήν καὶ ἐξελόντες
τὴν ἐντεριώνην ἐμπλέουσιν, ἰστοῖς μὲν
χρῶμενοι καλαμίνοις, ἀντὶ δὲ τῆς ὀθόνης

τῷ φύλλῳ τῆς κολοκύνθης. προσβαλόν-
τες οὖν ἡμῖν ἀπὸ δύο πληρωμάτων
ἐμάχοντο καὶ πολλοὺς κατετραυματίζον
βάλλοντες τῷ σπέρματι τῶν κολοκυνθῶν.
ἀγχωμάλως δὲ ἐπὶ πολὺ ναυμαχοῦντες
περὶ μεσημβρίαν εἶδομεν κατόπιν τῶν
Κολοκυνθοπειρατῶν προσπλέοντας τοὺς
Καρυοναῦτας. πολέμιοι δὲ ἦσαν ἀλλήλοις,
ὥς ἔδειξαν · ἐπεὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἥσθοντο
αὐτοὺς ἐπιόντας, ἡμῶν μὲν ὠλιγώρησαν,
τραπόμενοι δὲ ἐπ' ἐκείνους ἐναυμάχουν.
38. ἡμεῖς δὲ ἐν τοσοῦτῳ ἐπάραντες τὴν
ὀθόνην ἐφεύγομεν ἀπολιπόντες αὐτοὺς
μαχομένους. καὶ δῆλοι ἦσαν κρατήσον-
τες οἱ Καρυοναῦται ἅτε καὶ πλείους —
πέντε γὰρ εἶχον πληρώματα — καὶ ἀπὸ
ἰσχυροτέρων νεῶν μαχόμενοι · τὰ γὰρ
πλοῖα ἦν αὐτοῖς κελύφη, καρύων ἡμίτομα,
κεκενωμένα, μέγεθος δὲ ἐκάστου ἡμι-
τομίου ἐς μῆκος ὀργυιαὶ πεντεκαίδεκα.
ἐπεὶ δὲ ἀπεκρύψαμεν αὐτούς, ἰώμεθά
τε τοὺς τραυματίας καὶ τὸ λοιπὸν ἐν

τοῖς ὅπλοις ἤμεν ὥς ἐπίπαν αἰεί τινας
ἐπιβουλὰς προσδεχόμενοι · οὐ μάτην. 39.
οὐπω γοῦν ἐδεδύκει ὁ ἥλιος, καὶ ἀπό τινος
ἐρήμου νήσου προσήλαυνον ἡμῖν ὅσον
εἴκοσιν ἄνδρες ἐπὶ δελφίνων μεγάλων
ὀχούμενοι, λησται καὶ οὗτοι · καὶ οἱ
δελφῖνες αὐτοὺς ἔφερον ἀσφαλῶς, καὶ
ἀναπηδῶντες ἐχρεμέτιζον ὥσπερ ἵπποι.
ἐπεὶ δὲ πλησίον ἦσαν, διαστάντες οἱ μὲν
ἐνθεν, οἱ δὲ ἐνθεν ἔβαλλον ἡμᾶς σηπίαις
ξηραῖς καὶ ὀφθαλμοῖς καρκίνων. το-
ξευόντων δὲ καὶ ἡμῶν καὶ ἀκοντιζόντων
οὐκέτι ὑπέμειναν, ἀλλὰ τρωθέντες οἱ
πολλοὶ αὐτῶν πρὸς τὴν νῆσον κατέφυγον.
40. περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον γαλήνης οὐσ-
ης ἐλάθομεν προσοκείλαντες ἀλκυόνος
καλιᾷ παμμεγέθει · σταδίων γοῦν ἦν αὕτη
ἐξήκοντα τὸ περίμετρον. ἐπέπλει δὲ ἡ
ἀλκυὼν τὰ ῥα θάλπουσα οὐ πολὺ μείων
τῆς καλιᾶς. καὶ δὴ ἀναπταμένη μικροῦ
μὲν κατέδυσε τὴν ναῦν τῷ ἀνέμῳ τῶν
πτερῶν · ὥχετο δ' οὖν φεύγουσα γοεράν

τινα φωνήν προΐεμένη. ἐσβάντες δὲ ἡμεῖς
ἡμέρας ἤδη ὑποφαινούσης ἐθεώμεθα τὴν
καλιὰν σχεδία μεγάλη προσεοικυῖαν ἐκ
δένδρων μεγάλων συμπεφορημένην · ἐπὶ
δὲ καὶ ὡς πεντακόσια, ἕκαστον αὐτῶν
Χίου πίθου περιπλη θέστερον. ἤδη μέντοι
καὶ οἱ νεοττοὶ ἔνδοθεν ἐφαίνοντο καὶ
ἔκρωζον. πελέκεσιν οὖν διακόφαντες ἐν
τῶν ὥων νεοττὸν ἄπτερον ἐξεκολάφα-
μεν εἴκοσι γυπῶν ἀδρότερον. 41. ἐπεὶ
δὲ πλείοντες ἀπείχομεν τῆς καλιᾶς ὅσον
σταδίους διακοσίους, τέρατα ἡμῖν μεγάλα
καὶ θαυμαστὰ ἐπεσήμανεν · ὃ τε γὰρ ἐν
τῇ πρύμνῃ χηνίσκος ἄφνω ἐπετερύξατο καὶ
ἀνεβόησε, καὶ ὁ κυβερνήτης ὁ Σκίνθαρος
φαλακρὸς ἤδη ὦν ἀνεκόμησε, καὶ τὸ
πάντων δὴ παραδοξότατον, ὁ γὰρ ἰστός
τῆς νεῶς ἐξεβλάστησε καὶ κλάδους ἀνέ-
φυσε καὶ ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ἐκαρποφόρησεν, ὁ
δὲ καρπὸς ἦν σῦκα καὶ σταφυλὴ μέλαινα,
οὕτω πέπειρος. ταῦτα ἰδόντες ὡς τὸ εἰκὸς
ἐταράχθημεν καὶ ηὐχόμεθα τοῖς θεοῖς

ἀποτρέψαι τὸ ἀλλόκοτον τοῦ φαντάσματος. 42. οὐπὼ δὲ πεντακοσίους σταδίους διελθόντες εἶδομεν ὕλην μεγίστην καὶ λάσιον πιτύων καὶ κυπαρίττων. καὶ ἡμεῖς μὲν εἰκάσαμεν ἡπειρον εἶναι · τὸ δὲ ἦν πέλαγος ἄβυσσον ἄρριζοις δένδροις καταπεφυτευμένον · εἰστήκει δὲ τὰ δένδρα ὅμως ἀκίνητα, ὀρθὰ καθάπερ ἐπιπλέοντα. πλησιάσαντες γοῦν καὶ τὸ πᾶν κατανοήσαντες ἐν ἀπόρῳ εἰχόμεθα τί χρῆδρᾶν · οὔτε γὰρ διὰ τῶν δένδρων πλεῖν δυνατόν ἦν — πυκνὰ γὰρ καὶ προσεχῇ ὑπῆρχεν — οὔτε ἀναστρέφειν ἐδόκει ῥάδιον. ἐγὼ δὲ ἀνελθὼν ἐπὶ τὸ μέγιστον δένδρον ἀπεσκόπουν τὰ ἐπέκεινα ὅπως ἔχοι, καὶ ἐώρων ἐπὶ σταδίους μὲν πεντήκοντα ἢ ὀλίγῳ πλείους τὴν ὕλην οὖσαν, ἔπειτα δὲ αὖθις ἕτερον ὠκεανὸν ἐκδεχόμενον. καὶ δὴ ἐδόκει ἡμῖν ἀναθεμένους τὴν ναῦν ἐπὶ τὴν κόμην τῶν δένδρων — πυκνὴ δὲ ἦν — ὑπερβιβάσαι, εἰ δυναίμεθα, ἐς τὴν θάλατταν τὴν ἐτέραν · καὶ οὕτως

ἐποιοῦμεν. ἐκδήσαντες γὰρ αὐτὴν κάλῳ
μεγάλῳ καὶ ἀνελθόντες ἐπὶ τὰ δένδρα
μόλις ἀνιμησάμεθα, καὶ θέντες ἐπὶ τῶν
κλάδων, πετάσαντες τὰ ἱστία καθάπερ
ἐν θαλάττῃ ἐπλέομεν τοῦ ἀνέμου προ-
θοῦντος ἐπισυρόμενοι · ἔνθα δὴ καὶ τὸ
Ἀντιμάχου τοῦ ποιητοῦ ἔπος ἐπεισῆλθε.
φησὶ γάρ που κάκεϊνος ·

Τοῖσιν δ' ὕληντα διὰ πλόον ἐρ-
χομένοισι.

43. βιασάμενοι δὲ ὁμῶς τὴν ὕλην ἀφι-
κόμεθα ἐς τὸ ὕδωρ, καὶ πάλιν ὁμοίως
καταθέντες τὴν ναῦν ἐπλέομεν διὰ κα-
θαροῦ καὶ διαυγοῦς ὕδατος, ἄχρι δὴ
ἐπέστημεν χάσματι μεγάλῳ ἐκ τοῦ ὕδα-
τος διεστῶτος γεγεννημένῳ, καθάπερ ἐν
τῇ γῇ πολλάκις ὀρῶμεν ὑπὸ σεισμῶν
γενόμενα διαχωρίσματα. ἡ μὲν οὖν ναῦς
καθελόντων ἡμῶν τὰ ἱστία οὐ ῥαδίως
ἔστη παρ' ὀλίγον ἐλθοῦσα κατενεχθῆναι.
ὑπερκύψαντες δὲ ἡμεῖς ἐωρῶμεν βάθος

ὅσον σταδίων χιλίων μάλα φοβερὸν καὶ
παράδοξον · εἰστήκει γὰρ τὸ ὕδωρ ὥσ-
περ μεμερισμένον · περιβλέποντες δὲ
ὀρῶμεν κατὰ δεξιὰ οὐ πάνυ πόρρωθεν
γέφυραν ἐπεζευγμένην ὕδατος συνάπ-
τοντος τὰ πελάγη κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν,
ἐκ τῆς ἐτέρας θαλάττης ἐς τὴν ἐτέραν
διαρρέοντος. προσελάσαντες οὖν ταῖς
κώπαις κατ' ἐκεῖνο παρεδράμομεν καὶ
μετὰ πολλῆς ἀγωνίας ἐπεράσαμεν οὔποτε
προσδοκήσαντες. 44. ἐντεῦθεν ἡμᾶς ὑπε-
δέχετο πέλαγός τε προσηνὲς καὶ νῆσος
οὐ μεγάλη, εὐπρόσιτος, συνοικουμένη
· ἐνέμοντο δὲ αὐτὴν ἄγριοι ἄνθρωποι,
Βουκέφαλοι, κέρατα ἔχοντες, οἷον παρ'
ἡμῖν τὸν Μινώταυρον ἀναπλάττουσιν.
ἀποβάντες δὲ προήειμεν ὑδρευσόμενοι
καὶ σιτία ληψόμενοι, εἴ ποθεν δυνη-
θείημεν · οὐκέτι γὰρ εἶχομεν. καὶ ὕδωρ
μὲν αὐτοῦ πλησίον εὔρομεν, ἄλλο δὲ
οὐδὲν ἐφαίνετο, πλὴν μυκηθμὸς πολὺς
οὐ πόρρωθεν ἠκούετο. δόξαντες οὖν

ἀγέλην εἶναι βοῶν, κατ' ὀλίγον προ-
χωροῦντες ἐπέστημεν τοῖς ἀνθρώποις. οἱ
δὲ ἰδόντες ἡμᾶς ἐδίωκον, καὶ τρεῖς μὲν
τῶν ἐταίρων λαμβάνουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ
πρὸς τὴν θάλατταν κατεφεύγομεν. εἴτα
μέντοι πάντες ὀπλισάμενοι — οὐ γὰρ
ἐδόκει ἡμῖν ἀτιμωρήτους περιδεῖν τοὺς
φίλους — ἐμπίπτομεν τοῖς Βουκεφάλοις
τὰ κρέα τῶν ἀνηρημένων διαιρουμένοις
· βοήσαντες δὲ πάντες ἐδιώκομεν, καὶ
κτείνομέν τε ὅσον πεντήκοντα καὶ ζῶν-
τας αὐτῶν δύο λαμβάνομεν, καὶ αὐθις
ὀπίσω ἀνεστρέψαμεν τοὺς αἰχμαλώτους
ἔχοντες. σιτίον μέντοι οὐδὲν εὔρομεν.
οἱ μὲν οὖν ἄλλοι παρήνουν ἀποσφάττειν
τοὺς εἰλημμένους, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐδοκί-
μαζον, ἀλλὰ δήσας ἐφύλαττον αὐτούς,
ἄχρι δὴ ἀφίκοντο παρὰ τῶν Βουκεφάλων
πρέσβεις αἰτοῦντες ἐπὶ λύτροις τοὺς
συνειλημμένους · συνίεμεν γὰρ αὐτῶν
διανευόντων καὶ γοερὸν τι μυκωμένων
ὥσπερ ἰκετευόντων. τὰ λύτρα δὲ ἦν τυ-

ροὶ πολλοὶ καὶ ἰχθυῖς ξηροὶ καὶ κρόμμυα
καὶ ἔλαφοι τέτταρες, τρεῖς ἐκάστη πό-
δας ἔχουσα, δύο μὲν τοὺς ὀπισθεν, οἱ
δὲ πρόσω εἰς ἓνα συνεπεφύκεισαν. ἐπὶ
τούτοις ἀποδόντες τοὺς συνειλημμένους
καὶ μίαν ἡμέραν ἐπιμείναντες ἀνήχθη-
μεν. 45. ἤδη δὲ ἰχθυῖς τε ἡμῖν ἐφαίνοντο
καὶ ὄρνεα παρεπέτετο καὶ ἄλλ' ὅποσα
γῆς πλησίον οὕσης σημεῖα, προῦφάνει-
το. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ἄνδρας εἶδομεν
καινῶ τρόπῳ ναυτιλίας χρωμένους· αὐτοὶ
γὰρ καὶ ναῦται καὶ νῆες ἦσαν. λέξω δὲ
τοῦ πλοῦ τὸν τρόπον· ὕπτιοι κείμενοι
ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὀρθώσαντες τὰ αἰδοῖα
— μεγάλα δὲ φέρουσιν — ἐξ αὐτῶν
ὀθόνην πετάσαντες καὶ ταῖς χερσὶ τοὺς
ποδεῶνας κατέχοντες ἐμπίπτοντος τοῦ
ἀνέμου ἔπλεον. ἄλλοι δὲ μετὰ τούτους
ἐπὶ φελλῶν καθήμενοι ζεύξαντες δύο
δελφῖνας ἥλαυνόν τε καὶ ἡνιόχουν· οἱ
δὲ προϊόντες ἐπεφέροντο τοὺς φελλούς.
οὔτοι ἡμᾶς οὔτε ἠδίκουν οὔτε ἔφευγον,

ἀλλ' ἤλαυνον ἀδεῶς τε καὶ εἰρηνικῶς τὸ
εἶδος τοῦ ἡμετέρου πλοίου θαυμάζον-
τες καὶ πάντοθεν περισκοποῦντες. 46.
ἐσπέρας δὲ ἤδη προσήχθημεν νήσῳ οὐ
μεγάλῃ · κατώκητο δὲ αὕτη ὑπὸ γυν-
αικῶν, ὡς ἐνομίζομεν, Ἑλλάδα φωνὴν
προϊεμένων · προσήεσαν γὰρ καὶ ἐδε-
ξιοῦντο καὶ ἡσπάζοντο, πάνυ ἐταιρικῶς
κεκοσμημέναι καὶ καλαὶ πᾶσαι καὶ νεάνι-
δες, ποδήρεις τοὺς χιτῶνας ἐπισυρόμεναι.
ἡ μὲν οὖν νῆσος ἐκαλεῖτο Καββαλοῦσα,
ἡ δὲ πόλις Ὑδραμαρδία. λαβοῦσαι δ' οὖν
ἡμᾶς αἱ γυναῖκες ἐκάστη πρὸς ἑαυτὴν
ἀπῆγε καὶ ξένον ἐποιεῖτο. ἐγὼ δὲ μικρὸν
ὑποστάς — οὐ γὰρ χρηστὰ ἐμαντευόμην —
ἀκριβέστερόν τε περιβλέπων ὁρῶ πολλῶν
ἀνθρώπων ὅστ' αἰ καὶ κρανία κείμενα · καὶ
τὸ μὲν βοὴν ἰστάναι καὶ τοὺς ἐταίρους
συγκαλεῖν καὶ ἐς τὰ ὄπλα χωρεῖν οὐκ
ἐδοκίμαζον. προχειρισάμενος δὲ τὴν
μαλάχην πολλὰ ἠύχόμην αὐτῇ διαφυγεῖν
ἐκ τῶν παρόντων κακῶν. μετ' ὀλίγον δὲ

τῆς ξένης διακονουμένης εἶδον τὰ σκέλη
οὐ γυναικός, ἀλλ' ὄνου ὀπλάς · καὶ δὴ
σπασάμενος τὸ ξίφος συλλαμβάνω τε
ταύτην καὶ δήσας περὶ τῶν ὄλων ἀνέ-
κρινον. ἡ δέ, ἄκουσα μὲν, εἶπε δὲ ὅμως,
αὐτὰς μὲν εἶναι θαλαττίους γυναῖκας
Ὀνοσκελέας προσαγορευομένας, τροφήν
δὲ ποιεῖσθαι τοὺς ἐπιδημοῦντας ξένους.
ἐπειδὴν γάρ, ἔφη, μεθύσωμεν αὐτούς,
συνευνηθεῖσαι κοιμωμένοις ἐπιχειροῦμεν.
ἀκούσας δὲ ταῦτα ἐκείνην μὲν αὐτοῦ
κατέλιπον δεδεμένην, αὐτὸς δὲ ἀνελθὼν
ἐπὶ τὸ στέγος ἐβόων τε καὶ τοὺς ἐταίρους
συνεχάλουν. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, τὰ πάντα
ἐμήνυον αὐτοῖς καὶ τά τε ὅστ' ἔδεικνυον
καὶ ἦγον ἔσω πρὸς τὴν δεδεμένην · ἡ δὲ
αὐτίκα ὕδωρ ἐγένετο καὶ ἀφανὴς ἦν. ὅμως
δὲ τὸ ξίφος ἐς τὸ ὕδωρ καθῆκα πειρώ-
μενος · τὸ δὲ αἷμα ἐγένετο. 47. ταχέως
οὖν ἐπὶ ναῦν κατελθόντες ἀπεπλεύσαμεν
· καὶ ἐπεὶ ἡμέρα ὑπὴγάζε, τὴν ἥπειρον
ἀποβλεπόμενοι εἰκάζομεν εἶναι τὴν ἀν-

τιπέραν τῇ ὑφ' ἡμῶν οἰκουμένη κειμένην.
προσκυνήσαντες δ' οὖν καὶ προσευξά-
μενοι περὶ τῶν μελλόντων ἐσκοποῦμεν,
καὶ τοῖς μὲν ἐδόκει ἐπιβᾶσι μόνον αὖθις
ὀπίσω ἀναστρέφειν, τοῖς δὲ τὸ μὲν πλοῖον
αὐτοῦ καταλιπεῖν, ἀνελθόντας δὲ ἐς τὴν
μεσόγαιαν πειραθῆναι τῶν ἐνοικούντων.
ἐν ὧσ' οὖν ταῦτα ἐλογιζόμεθα, χειμῶν
σφοδρὸς ἐπιπεσὼν καὶ προσαράξας τὸ
σκάφος τῷ αἰγιαλῷ διέλυσεν. ἡμεῖς δὲ
μόλις ἐξενηξάμεθα τὰ ὄπλα ἕκαστος καὶ
εἴ τι ἄλλο οἶός τε ἦν ἀρπασάμενοι.

Ταῦτα μὲν οὖν τὰ μέχρι τῆς ἐτέρας
γῆς συνενεχθέντα μοι ἐν τῇ θαλάττῃ καὶ
παρὰ τὸν πλοῦν ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἐν
τῷ ἀέρι καὶ μετ' αὐτὰ ἐν τῷ κήτει καὶ
ἐπειδὴ ἐξήλθομεν, παρὰ τε τοῖς ἥρωσι
καὶ τοῖς ὀνείροις καὶ τὰ τελευταῖα παρὰ
τοῖς Βουκεφάλοις καὶ ταῖς Ὀνοσκελεύαις,
τὰ δὲ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τοῖς ἐξῆς βιβλίοις
διηγῆσομαι.